

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA NÁRODOHOSPODÁŘSKÁ

Podnikatelské prostředí v odvětví ubytování, stravování a pohostinství se zaměřením na
Olomoucký kraj

Business Environment in Accommodation and Food Service Activities with Focus on
Olomoucian Region

Student: Jindřiška Dolinová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michaela Tichá, Ph.D.

Ostrava 2013

Zadání bakalářské práce

Student: **Jindřiška Dolinová**

Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**

Studijní obor: **6202R027 Národní hospodářství**

Téma: **Podnikatelské prostředí v odvětví ubytování, stravování a pohostinství se zaměřením na Olomoucký kraj**
Business Environment in Accommodation and Food Service Activities with Focus on Olomoucian Region

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Specifikace odvětví a jeho historický vývoj
3. Legislativní rámec a daňová problematika v ubytování, stravování a pohostinství
4. Analýza podnikatelského prostředí a daňové zátěže
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

CIMLER, Petr a Ladislav ŠÍPEK. *Obchod, pohostinství a ubytování v ČR: (výkony, kapacity a poptávka 2008-2011)*. Praha: Oeconomica, 2011. ISBN 978-80-245-1821-3.

INTERNATIONAL LABOUR OFFICE. *Developments and Challenges in the Hospitality and Tourism Sector: Issues paper for discussion at the Global Dialogue Forum for the Hotels, Catering, Tourism Sector (23-24 November 2010)*. Geneva: International Labour Office, 2010. ISBN 978-92-2-123947-5.

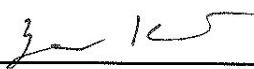
MAG CONSULTING. *Ročenka cestovního ruchu, ubytování a pohostinství = Yearbook of tourism, accommodation and catering*. Praha: MAG Consulting, 2011. ISBN 978-80-86724-44-7.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Michaela Tichá, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

doc. Ing. Zuzana Kučerová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma "Podnikatelské prostředí v odvětví ubytování, stravování a pohostinství se zaměřením na Olomoucký kraj" vypracovala samostatně. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu literatury

V Ostravě dne 10. 5. 2013

.....

Podpis

Poděkování

Za cenné rady, náměty, komentáře, inspiraci a především trpělivost bych chtěla poděkovat vedoucí své bakalářské práce paní Ing. Michaele Tiché, Ph.D. z Ekonomické fakulty Vysoké školy báňské - Technické univerzity Ostrava.

Obsah

1	Úvod	5
2	Specifikace odvětví a jeho historický vývoj.....	6
2.1	Funkce stravovacích zařízení	6
2.2	Historie pohostinství	8
2.3	Vývoj na území Čech, Moravy a Slezska	10
2.4	Transformace pohostinství	12
2.5	Definice odvětví podle CZ-NACE.....	13
2.5.1	Oddíl 55 (ubytování).....	13
2.5.2	Oddíl 56 (stravování a pohostinství).....	13
2.5.3	Cestovní ruch v ubytování, stravování a pohostinství	14
2.6	Podíl odvětví na HDP.....	14
2.7	Zaměstnanost v odvětví.....	15
2.8	Základní aspekty podnikání v cestovním ruchu.....	15
3	Legislativní rámec a daňová problematika v ubytování, stravování a pohostinství	17
3.1	Právní forma.....	17
3.2	Vymezení živnosti v odvětví.....	17
3.2.1	Ubytovací živnost	17
3.2.2	Hostinská živnost.....	18
3.2.3	Další činnosti v rámci hostinské živnosti	19
3.3	Živnostenskoprávní aspekty podnikání v oblasti cestovního ruchu.....	20
3.3.1	Živnost pro provozování cestovní kanceláře	20
3.3.2	Živnost pro provozování cestovní agentury.....	21
3.4	Stravovací zařízení	21
3.4.1	Hygienické předpisy	23
3.5	Asociace Hotelů a Restaurací.....	24
3.6	Počet podniků, počet zaměstnaných osob, mzdy a tržby v odvětví.....	25
3.6.1	Česká republika.....	25
3.6.2	Olomoucký kraj	27
3.7	Daně	29

4	Analýza podnikatelského prostředí a daňové zátěže	33
4.1	Výběr respondentů	33
4.2	Metody sběru dat.....	34
4.3	Postup při vyhodnocení dotazníků	35
4.4	Vyhodnocení dotazníkového šetření	35
4.4.1	Obecné charakteristiky respondenta	36
4.4.2	Daňová legislativa a pohled respondentů na daňové prostředí.....	38
4.4.3	Vztah zaměstnavatel - zaměstnanec	44
4.5	Závěrečné shrnutí kapitoly	46
5	Závěr.....	48

1 Úvod

V dnešním světě jakéhosi ekonomického vakua, kdy nedochází k takovému ekonomickému růstu světových a především evropských ekonomik, je podnikat v oblasti ubytování, stravování a pohostinství poměrně riziková věc. Pokud ekonomika stagnuje nebo je dokonce v déle trvající recesi, služby poskytované v tomto odvětví ekonomicky trpí mezi prvními, a také velice silně. Ubytování v různých typech zařízení, stravování v restauracích, či posezení s přáteli v hospodě, se stává stále větším luxusem pro mnoho obyvatel ČR. Je na snadě, že méně zákazníků přináší méně peněz do odvětví, které se poté stává méně atraktivními pro investory.

Cílem bakalářské práce je zjistit postoj podnikatelů v oblasti daňové legislativy a zaměstnávání v odvětví ubytování, stravování a pohostinství v Olomouckém kraji.

Za vhodnou metodu, pro dosažení cíle práce, byla zvolena kromě deskriptivní analýzy, také metoda dotazníkového šetření. Bakalářská práce bude zaměřena na výše zmíněné odvětví, dle klasifikace CZ-NACE se jedná o sekci I, oddíly 55 (ubytování) a 56 (stravování a pohostinství). Jak již bylo definováno v cíli práce, oblast zaměření bakalářské práce bude především na Olomoucký kraj s analýzou dat v odvětví také za Českou republiku.

Práce bude strukturována na tři stěžejní kapitoly. V první kapitole bude specifikováno dané odvětví a bude zde také popsán jeho historický vývoj jak obecně, tak na území Českých zemí. Ve druhé kapitole bude vymezen legislativní rámec pro podnikání v odvětví a také bude nastíněna daňová problematika. V kapitole bude provedena také analýza počtu podniků v odvětví, průměrné mzdy, daní v ČR a Olomouckém kraji.

Třetí a poslední kapitola bude obsahovat vyhodnocení dotazníkového šetření a závěry plynoucí z těchto výsledků. Na úvod kapitoly bude ve zkratce nastíněna teorie sestavování dotazníků a reprezentativního vzorku.

2 Specifikace odvětví a jeho historický vývoj

Pohostinnost je jedna ze základních vlastností člověka. Úroveň pohostinnosti odpovídá úrovni společnosti a jejímu rozvoji. Jak se vyvíjel člověk a celá společnost, tak se měnil přístup k pohostinnosti. Původně znamenala pohostinnost bezplatné poskytnutí noclehu, jídla a pití poutníkovi, později se tato činnost stala podnikáním s cílem dosažení výdělku. S postupem staletí se pohostinství a služby na něj navázané staly významnou součástí hospodářství států a odvedené daně z tohoto odvětví nezanedbatelnou položkou státního rozpočtu.

Gastronomické služby jsou souborem a kombinací hmatatelného výrobku (zejména jídel a nápojů) a nehmaterelné služby (např. servisu), která se pohybuje podle rozsahu a kvality služeb v různých poměrech. Tyto služby nelze skladovat. Přípravují se, nabízejí, poskytují a spotřebovávají převážně současně na jednom místě - u poskytovatele služeb (obrácené distribuční cesty). V některých případech se příprava, nabídka (a další služby) a spotřeba místně a časově nekryjí (catering).

2.1 Funkce stravovacích zařízení

Základní funkci představuje *zajištění výživy*. Tato funkce je zprostředkovávána podáváním stravy během dne. Další doplňková funkce je *poskytnutí občerstvení*. Poslední funkce je *společenská a zábavní*, tím je myšlen pronájem sálů, salónků, instalace bowlingu, hracích automatů, velkoplošných obrazovek, hudební a programové provozy. Tato funkce slouží především k odlišení od konkurence a k prodloužení doby pobytu zákazníka v provozovně, což by mělo vést ke zvýšení konzumace. Z těchto různých funkcí vyplývá, že lidé navštěvují restaurace a další typy gastronomických zařízení z nejrůznějších důvodů a mají snahu přitom uspokojovat větší či menší rozsah potřeb. Pro některé hosty je prioritní pouze uspokojit potřebu jídla a pití, zatímco jiní hledají rozptýlení nebo komunikační prostředí a gastronomické zážitky (scénickou gastronomií).

Základním úkolem gastronomických provozů je uspokojovat poptávku výživových potřeb obyvatelstva rozvojem výroby, prodeje a organizací spotřeby pokrmů a nápojů. Gastronomie má svá specifika, která jí odlišují od potravinářského průmyslu a obchodu, kterými jsou propojení výroby a oběhu jako dvou technologicky a ekonomicky odlišných činností v jednom odvětví v rámci provozních jednotek. Propojení výroby a oběhu, jak uvádí Brillant-Savarin (1987), je charakteristické

místním spojením výroby, odbytu a konečné spotřeby pokrmů a nápojů s produkcí a realizací služeb. Dále je charakteristické, že mezi výrobou, odbytem a spotřebou existuje relativně těsná časová kontinuita a v neposlední řadě také to, že produkováný sortiment z hlediska času je vysoce variabilní, mění se i v průběhu dne.

Důležitým úkolem gastronomie je uspokojování výživových potřeb v souladu s vědecky zdůvodněnými potřebami jednotlivých skupin obyvatelstva, potenciálních zákazníků na základě nejnovějších vědeckých poznatků vědy o výživě. Při definování funkcí gastronomie se vychází z (Zelenka a Pasková, 2012):

analýzy vztahu k reprodukčnímu procesu

- výrobní,
- oběhové,
- spotřební funkce,

analýzy vztahu k realizovaným potřebám a poptávky

- výživové,
- společenské, zábavní a kulturní funkce,

analýzy vztahu k realizovaným efektům

- ekonomické,
- sociální,
- výchovné,
- kulturní funkce.

přičemž charakteristika gastronomických služeb je dána:

- vázaností na místo,
- časovostí – tvorba, realizace a spotřeba služeb je časově propojená,
- pomíjivostí,
- osobním charakterem – slouží k bezprostřednímu uspokojování potřeb klientů, je výslednicí společné činnosti mnoha odvětví, která se podílejí na zabezpečení fungování podniku.

Zkoumáme-li přidanou hodnotu služby, musíme se zabývat vazbami a procesy mezi kuchyní, odbytovým místem a klientem. V gastronomických službách je klient

intenzivně vtahován do tvorby gastronomického produktu. Vždy je hodnotitelem a kritikem obsahu produktu a přidané hodnoty služby. Tím výrazně ovlivňuje tvorbu nabídky, a to včetně okolí, ve kterém je gastronomická služba poskytována (restaurační prostředí, architektonické ztvárnění, tabule).

2.2 Historie pohostinství

Kodeda (2011) uvádí, že nejstarší dochované záznamy ze starověku pocházejí z Palestiny a Mezopotámie. Lze se z nich dovědět, že v těch dobách bylo pohostinství poskytováno jako akt dobré vůle, tedy bezplatné poskytnutí přístřeší a stravy. Cestování tehdy sice bylo nebezpečné, ale nebylo i pro prostý lid na rozdíl od středověku téměř zapovězeno. Na hlavních trasách tudíž začaly vznikat prosté noclehárny a výčepy vína pro chudší cestující, bohatší lidé cestovali s vlastními prostředky

První mezopotamské krčmy jsou doloženy od 2. tisíciletí př. n. l. Pověstné byly například zájezdní hostince v Lydii¹, kde se zastavovaly karavany kupců mířících do Řecka z Orientu. V době největší slávy Egypta vznikala první zábavní střediska v přístavech, kde panoval čilý obchodní ruch. V egyptských hostincích se popíjelo několik druhů piva a samozřejmě nemohlo chybět ani velmi dobré egyptské víno. Starověk posléze zaznamenával největší rozkvět v oblasti Řecka a Římské říše. Řeckou tradicí se stalo pořádání sportovních a kulturních her a slavností. Nejen tyto akce motivovaly obyvatele Řecka cestovat. Také rozvojem obchodu sílil cestovní ruch, mnoho lidí tak cestovalo služebně. Nezanedbatelné byly i náboženské důvody putování. Vznikal nový typ pohostinských domů, kde byla cestujícím mimo běžných služeb (stravování, nocleh) poskytována i možnost zábavy. Hostinská činnost byla povolena každému, ale již tehdy vznikala různá omezení a opatření (například stanovení zavírací doby, zákaz čepování vína v určitých dnech, používání odměrek).

S rozkvětem Římské říše došlo k podstatnému kvalitativnímu zlepšení cestovního ruchu stavbou silnic a zavedením pošty. První občerstvovací a ubytovací stanice na římských silnicích zakládal stát a byly určeny výhradně pro státní úředníky. Byly vybaveny jídelnou, pokoji pro hosty, koupelnou a stájemí pro zvířata. V místech přepřahání koní vznikaly prosté hostince pro kupce a měšťany, ale také honosné hotelové domy s koupelnami a vysokou úrovní služeb. Cestovní ruch se rozšířil o rekreační pobyty bohatých Římanů u moře.

¹ Území se nachází v západní části dnešního Turecka.

² V roce 1987 bylo na území České republiky 9 419 stálých družstevních pohostinských provozoven.

Římská města vzkvétala a rozvíjely se v nich i pohostinské služby. Vznikaly hostince pro prostý lid, přepychové „restaurační“ domy pro movitou klientelu s bazény a koupelnami, obchody s vínem, u kterých byly nápojové výčepy. Pohostinské podniky již dostávaly svá jména a vývěsní štíty. Postupně bylo zavedeno placení daní z pohostinských služeb, zákony proti opilství i zákazy některých hazardních her. Sortimentní skladba jídel a nápojů v hostincích se značně rozšířila. Vrcholné období starověku udělalo v rozvoji pohostinských služeb značný krok kupředu.

Bohužel středověk tento slibný vývoj zpomalil. Zejména na venkově mělo středověké pohostinství velmi nízkou úroveň. Cestování chudých lidí bylo díky nevolnickému systému velmi omezené. (Kodeda, 2011).

S postupem času vyrostla síť středověkých hostinců. Existence krčem byla tolerována, nicméně tehdy mocná církev označovala hostince jako místo nečisté, kde dochází ke krádežím, podvodům, smilstvu. Hospody byly zájezdní, určené hlavně pro přepravce, cestující obchodníky, panské, kde byla vítána zámožnější klientela, vesnické a městské, které navštěvoval prostý lid. Cenová úroveň byla v různých hostinských podnicích různá. Pohostinství řešila celá řada pravidel a předpisů. Bylo stanovováno přesné placení daní, předepsáno bylo dodržování pořádku a zavírací doba, byla ošetřena ochrana zákazníků ve smyslu kvality nabízených jídel a dodržování měr, vah a cen. Tyto normy bývaly i kontrolovány a porušení sankcionováno. Hostinský dostal nejen finanční pokutu, ale mohl zakusit i trest fyzický.

Ubytovací služby byly zpočátku historického středověkého období na velice nízké úrovni obecně. Většinou cestující spali přímo v místnosti výčepu na lavicích nebo v jediné velké samostatné místnosti na zemi. Až později s větším rozvojem cestování v hostincích pro bohatší zákazníky vznikaly místnosti s postelemi. K většímu rozvoji pohostinských služeb dle Kodedy (2011) došlo až na konci středověku a to zejména v podnicích určených pro šlechtu.

Mohutný rozvoj průmyslu přinesl období novověku. Ve 20. století je pak charakteristický velký rozkvět nových trendů a luxusních mezinárodních hotelů a restaurací jako např. síť jídelen „White Castle“, založená v roce 1921. Omezující pouta nevolnictví padla, rozšířilo se cestování, prostý lid se stěhoval za prací do rostoucích měst. Rozvíjí se také pohostinství v dopravních prostředcích, zpočátku především ve vlacích a na lodích, později také v automobilech a letadlech. V roce 1927 byla otevřena

první jídelna, která obsloužila cestující, aniž by museli vystoupit ze svého auta – tato zařízení dostala označení „drive in“. Jednotlivé restaurace se více specializovaly (národní jídla, snídaně, večeře, obědy). Obrovský rozmach zaznamenaly restaurace rychlého občerstvení specializující se na hamburgery a opečené brambory v různých formách (McDonald's, KFC), pizzy (Pizza Hut, Domino, Little Ceasar), bifteky (Sizzler), mořské produkty (Red Lobster), sendviče (Subway) atd. V polovině dvacátého století začínají i do oblasti stravovacích služeb pronikat globalizační tendence a jednotlivé společnosti ve snaze usnadnění vstupu na zahraniční trhy vytvářejí nadnárodní řetězce a asociace. Stravovací služby nabývaly na svém významu především ve druhé polovině 20. století, kdy se společnost stává bohatší, zvyšuje se životní úroveň obyvatelstva, roste fond volného času, naplněný cestováním a poznáváním (Hrala, 2005).

2.3 Vývoj na území Čech, Moravy a Slezska

A jaký že byl vývoj pohostinství na území Čech, Moravy a Slezska? Pro odpověď na tuto otázku lze hledat v knize pana Gustava Salače (2010) „Stolničení“. Tradice českého pohostinství začala formálně v roce 1918 rozdělením Rakouska - Uherska. Naše pohostinství patřilo a stále patří mezi nejvyspělejší na světě, i když v každém období bylo mnoho příležitostí ke zlepšení.

Období po první světové válce znamenalo rychlý rozvoj soukromého podnikání. Praha se stala významným středoevropským městem, naše národní kuchyně a dobré pivo slavily mezinárodní úspěchy. Čilý společenský život kvetl nejen v kavárnách, ale i hospodách, hospůdkách a výletních restauracích, hojně navštěvované byly také noční bary, varieté a kabarety. Pracovní podmínky kuchařů, číšníků i ostatních zaměstnanců v pohostinství nebyly lehké, mnoho našich odborníků odcházelo za prací do zahraničí, někteří nastálo, jiní sezónně. Při této příležitosti je nutné podotknout, že podobný osud potkával naše kuchaře a číšníky z různých důvodů až do současnosti.

Významné místo v českém pohostinství zaujalo hned po získání samostatnosti lázeňství. V Čechách a na Moravě byly vedle starých lázeňských objektů vybudovány nové, sloužící také ke společenským a zábavním účelům. Lázeňská města jako Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Poděbrady a Luhačovice se staly významnými mezinárodními centry s vysokou úrovní komplexní péče o hosta. Druhá světová válka a následné

zásadní politické i hospodářské změny znamenaly pro naše pohostinství dlouhodobou krizi.

Salač (2010) uvádí, že s výjimkou let 1945 až 1948 patřilo pohostinství mezi uměle a plánovitě tlumené obory. Likvidace soukromého podnikání a řízení státem vedly v prvních letech socialismu k velkému omezení počtu provozoven. Relativním kladem socialistického zřízení byly poměrně nízké ceny. Ty však měly za následek neúměrné zvýšení poptávky po všech druzích našich služeb, a to mělo spolu s nízkými platy zaměstnanců rozhodující vliv na následnou, dlouhodobou a těžko řešitelnou krizi v celém oboru. Organizace socialistického pohostinství prošla řadou změn.

V posledním období bylo pohostinství organizačně rozděleno do několika gigantických celků, z nichž nejvýznamnější byly státní podniky Interhotel se sítí velkých provozoven pro zahraniční hosty, Restaurace a jídelny (RaJ), mající své provozovny ve městech a družstevní podnik Jednota² a Včela, do jehož sféry patřilo pohostinství na venkově (Žídek, 2006). Úroveň služeb jednotlivých zařízení však byla i přes centrální řízení záležitostí iniciativních a obětavých pracovníků oboru. Ti dokázali navzdory všem překážkám politického, technického, ekonomického i administrativního charakteru udržovat alespoň v nově budovaných provozovnách špičkovou úroveň a zachovat tak kousek naděje v srdcích odborníků a kultivovaných hostů na návrat k tradičnímu českému pohostinství. K udržení úrovně českého pohostinství přispívalo do jisté míry také odborné školství a různé odborné soutěže mladých i dospělých pracovníků. Česká účast na mezinárodních akcích znamenala zpravidla úspěch stejně jako světoznámá výstava Gastroprag. Nutno však bohužel konstatovat, že špičkové výkony vybraných pracovníků při různých nárazových akcích nemohly zakrýt postupný úpadek celého oboru.

Na počátku devadesátých let byly stravovací provozy zprivatizovány. Vrátily ke svým původním majitelům, ale to se vyžádalo určitou daň v podobě vstupu nedostatečně kvalifikovaných osob do podnikání v pohostinství. Byl nastartován rychlý, převážně však kvantitativní růst, začaly se používat nové suroviny, technologie a techniky, vlivem legislativní otevřenosti odvětví a následného převisu nabídky nad poptávkou nastaly také krachy stravovacích zařízení a v letech 1997 až 1998 si tato oblast podnikání prošla ekonomickou recesí. Na druhou stranu však uvolnění situace po

² V roce 1987 bylo na území České republiky 9 419 stálých družstevních pohostinských provozoven. Dnes jich je pouze necelých 100 (k roku 2013).

roce 1989 znamenalo pro stravovací služby vstup velkých gastronomických firem a globalizačních forem (franchising).

Do roku 1998 mělo gastronomické odvětví spíše extenzivní charakter, přičemž od roku 1999 má rozvoj gastronomie charakter kvalitativní. Pro podnikání ve stravovacích službách se vytvořily nové podmínky v podobě legislativy, hygienických požadavků a především došlo ke změně postoje obyvatelstva vůči veřejnému stravování. V současné době je síť gastronomických zařízení v ČR kvalitní, což je také dáno vysokými nároky zákazníků.

2.4 Transformace pohostinství

Od nástupu komunistů k moci v roce 1948 nastal návrat k soukromému podnikání až po roce 1989. Část gastronomických podniků se dostala prostřednictvím restitucí zpět do rukou původním vlastníkům. Počet restituovaných pohostinských zařízení se uvádí okolo 20 tisíc (Hrubá a Regnerová, 2003). Poté došlo poměrně rychle k privatizaci a zakládání nových gastronomických podniků. V malé privatizaci bylo do konce roku 1993 formou aukcí prodáno na 24 tisíc provozoven maloobchodu a pohostinství. Z tohoto počtu to bylo 9,2 % pohostinských jednotek. Ve velké privatizaci probíhal prodej především hotelů (Interhotelů).

V oblasti cestovního ruchu došlo v rámci velké privatizace podle Vystoupila et al. (2010) k velkým změnám. Privatizovaly především již vzniklé nebo vznikající soukromé podnikatelské subjekty, avšak značná část majetku připadla také městům a obcím. Do normálního privátního sektoru přešlo téměř 80 % z cca 200 tisíc lůžek, které patřily podnikové a výběrové rekreace ROH. Dalších 10 % zůstalo dodnes v majetku odborných organizací a 10 % skončilo likvidací.

Velký boom po roce 1989 zažívaly cestovní kanceláře, a to v nejrůznějších podobách. Koncem roku 1989 existovalo na území české republiky 11 státních a družstevních kanceláří, v roce 1995 jich bylo evidováno téměř 1100.

2.5 Definice odvětví podle CZ-NACE

Dle ČSÚ (2008) klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE), dále jen „klasifikace CZ-NACE“ byla zavedena sdělením Českého statistického úřadu s účinností od 1. ledna 2008. Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) nahrazuje Odvětvovou klasifikaci ekonomických činností (OKEČ), dále jen „klasifikace OKEČ“.

Ubytování, stravování a pohostinství patří dle klasifikace CZ-NACE do sekce „I“. Ta je tvořena dvěma oddíly 55 (ubytování) a 56 (stravování a pohostinství). Oddíl 55 je tvořen čtyřmi skupinami. Těmito skupinami jsou:

- Ubytování v hotelích a podobných ubytovacích zařízeních
- Rekreační a ostatní krátkodobé ubytování
- Kempy a tábořiště
- Ostatní ubytování

Oddíl 56 se člení na tři skupiny, kterými jsou:

- Stravování v restauracích, u stánků a v mobilních zařízeních
- Poskytování cateringových a ostatních stravovacích služeb
- Pohostinství

2.5.1 Oddíl 55 (ubytování)

Tento oddíl zahrnuje poskytování krátkodobého ubytování hostů. Patří sem rovněž delší, ale časově omezené ubytování studentů, pracujících a podobných jednotlivců. Některé jednotky mohou poskytovat pouze ubytování, zatímco jiné nabízejí ubytování v kombinaci se stravováním nebo rekreačního vybavením nebo obojím. Tento oddíl nezahrnuje činnosti dlouhodobého ubytování v zařízeních, jako jsou byty, typicky pronajímané na měsíc nebo rok – klasifikováno v Činnostech v oblasti nemovitostí.

2.5.2 Oddíl 56 (stravování a pohostinství)

Tento oddíl zahrnuje činnosti spojené s kompletním stravováním včetně nápojů, s obsluhou, k okamžité spotřebě, ať už v tradičních restauracích, samoobslužných restauracích nebo restauracích, které prodávají jídla „přes ulici“, nezávisle na tom, zda jsou stálé nebo občasné, s možností posezení či nikoli. Rozhodující je skutečnost, že jsou nabízena jídla k okamžité spotřebě, bez ohledu druhu zařízení, které je poskytuje.

Nespadá sem výroba jídel, která se nehodí k okamžité konzumaci, nebo potravin, které nejsou považovány za jídlo. Dále sem nepatří prodej jídla, které není vlastní výroby, nebo jídel, která nejsou určena k okamžité konzumaci.

2.5.3 Cestovní ruch v ubytování, stravování a pohostinství

Cestovní ruch je nepostradatelným činitelem oblasti ubytování, stravování a pohostinství. V klasifikaci CZ-NACE není nijak samostatně definován, ale oblasti ekonomiky, které postihuje, jsou soustředěny především v „sekci I“. Cestovní ruch zahrnuje množství služeb, například dopravních, informačních, stravovacích a ubytovacích, ale také průvodcovských, zábavních, kulturních, pojišťovacích a tak dále. Proto je oblast cestovního ruchu také jedním z největších zaměstnavatelů a poskytuje jak zaměstnání trvalá, tak také sezónní a příležitostná. Na přímé služby cestovního ruchu navazují také různá kulturní a sportovní zařízení, slavnosti a festivaly a mnoho dalších. Pro země, jako je Španělsko, Řecko, Chorvatsko, Bulharsko, Egypt, Turecko nebo Thajsko je cestovní ruch důležitou částí jejich národního hospodářství. V české ekonomice hraje dle Hrali (2005) nezanedbatelnou roli. Každoročně do České republiky přijede na 7 milionů zahraničních turistů, přičemž zde zanechají v průměru 1,5 bilionu korun. V těchto číslech není zahrnut vnitřní (domácí) cestovní ruch, tvořen českými občany.

2.6 Podíl odvětví na HDP

Podíl na HDP v odvětví pohostinství a ubytovacích služeb byl v roce 1990 jen 1,7 %. Tempo růstu HDP se až do roku 1996 zvyšovalo, kdy v roce 1997 byl podíl odvětví pohostinství a ubytovacích služeb na HDP 3,5 %. Od roku 1997 se podíl na HDP snižoval (Šípek, 2011). V globálních číslech a v porovnání s vývojem v EU (ČSÚ, 2012) konstatoval, že HDP stoupl v roce 2010 v ČR o 2,2 %, a to ve srovnání s krizovým rokem 2009, kdy se ekonomika meziročně propadla o 4 %. Domácnosti spotřebovaly jen o 0,3 % meziročně více, stejně jako vládní instituce. Tvorba kapitálu sice stoupla, nikoli však vlivem investic, které se naopak meziročně snížily, ale růstem zásob po předchozím krizovém období. Od roku 2009 do roku 2011 je podíl pohostinství a ubytovacích služeb 1,9 % na HDP.

2.7 Zaměstnanost v odvětví

V odvětví ubytování a stravování došlo více jak trojnásobnému nárůstu počtu pracujících. V tomto odvětví pracovalo v roce 1948 50,1 tisíc lidí, v období privatizace již v sektoru pracovalo 95,2 tisíc lidí. Přičemž výraznější nárůst byl zaznamenán od roku 1965 (Urbanová, 1988) a maximálnímu nárůstu došlo po revoluci. Počet zaměstnaných se nadále zvyšoval. Svého maxima dosáhla zaměstnanost v odvětví v 90. letech 20. století, kdy na konci 90. let v odvětví pracovalo 168,6 tisíc lidí. Také v následujícím desetiletí, a to od roku 2000, se zvyšovala zaměstnanost s výjimkou roků 2007 a 2008 kdy byl mírný pokles díky ekonomické krizi. Přesto se zaměstnanost pohybovala na konci desetiletí okolo 189 tisíc lidí (ČSÚ, 2011).

2.8 Základní aspekty podnikání v cestovním ruchu

Dle materiálů Ministerstva pro místní rozvoj (2008) je při řízení podniku v sektoru cestovního ruchu třeba přizpůsobit strategii a provoz podniku specifickým vlastnostem tohoto odvětví. Cestovní ruch je ve srovnání s ostatními ekonomickými odvětvími charakteristický celou řadou specifických vlastností, z nichž nejpodstatnější jsou uvedeny níže. Nejdůležitějším specifikem v oblasti cestovního ruchu je sama podstata služeb, které jsou vázány na místo, kde se vyskytují předpoklady cestovního ruchu, a spotřebitel jde za těmito atraktivitami. Neméně důležitým specifikem je také časovost, neboť jejich tvorba, realizace i spotřeba je místně i časově spojena. Dalším aspektem je jejich pomíjivost, která je dána tím, že pokud nejsou spotřebovány v době, kdy jsou k dispozici, jejich výkon je ztracen. Dále je to osobní charakter, neboť slouží k bezprostřednímu uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu a jsou službou lidí pro lidi.

Východiska a základní myšlenky pro tyto aspekty jsou převzaty od Burešové a Zimákové (2008):

- 1) Nelze začít podnikat kdekoliv. Chceme-li úspěšně využít ubytovací zařízení pro podnikání v cestovním ruchu, mělo by se nacházet v místě, oblasti, která vyvolává nebo může podnítit poptávku účastníků cestovního ruchu.
- 2) Nutnost znát okolní prostředí. Cestovní ruch znamená zhodnocení přírodních, kulturních, společenských a ostatních vlastností rekreačního potenciálu toho kterého místa a je konkrétním prostředím ovlivněn.

3) Působení vnějších vlivů. Podnikání v cestovním ruchu je silně závislé nejen na přírodních podmínkách, ale i hospodářských, politických a společenských jevech, které ovlivňují především stranu poptávky.

4) Nutnost respektování sezónnosti a nerovnoměrnosti poptávky. V průběhu roku dochází ke značným výkyvům poptávky po službách v cestovním ruchu. To je dáno především klimatickými vlivy, ale též rozsahem volného času, prázdninami, svátky, víkendy atp. Díky těmto aspektům je vyžadována vysoká pohotovost podnikatelů a zároveň i schopnost zvládnout koncentrovanou poptávku ve vrcholných sezónních obdobích. Na druhé straně se nesmí zapomínat ani na místní občany, zejména v mimosezónním období.

5) Nekomplexnost poptávky. Účastníci cestovního ruchu vyžadují pro zajištění své cesty nebo pobytu celý komplex služeb, zahrnujících dopravu, ubytování, stravování, programové služby atd. Z tohoto pohledu je si třeba uvědomit, že budeme součástí celého řetězce na sebe závislých podnikatelů, kteří služby cestovního ruchu v daném místě poskytují.

6) Turisté vyhledávají nové dojmy, zážitky a podmínky seberealizace. Cestovní ruch je oblast spotřeby založená na využívání volného času. Je třeba proto respektovat, že každý jej chce prožít co možná nejzajímavěji, nejpestřeji. Tomu musí odpovídat i nabídka podnikatelských zařízení. Účastník cestovního ruchu proto nevyhledává pouze služby, ale též zážitky.

3 Legislativní rámec a daňová problematika v ubytování, stravování a pohostinství

Podnikatel může provozovat živnost jako fyzická osoba nebo jako právnická osoba. Za účelem podnikání v odvětví lze založit obchodní společnost nebo družstvo. Založení a vznik obchodních společností a družstev upravuje obchodní zákoník. Založením společnosti se rozumí založení společenskou smlouvou nebo zakladatelskou listinou, vždy musí mít formu notářského zápisu. Vznikem společnosti se rozumí zapsání společnosti do Obchodního rejstříku.

3.1 Právní forma

Detailní srovnání právních forem obchodních společností lze nalézt v Příloze 1. U obchodní společnosti se jedná o sdružení osob, spočívající na smluvním základě. Zakladatelé (společníci) zakládají společenskou smlouvou nový právní subjekt, který zápisem do obchodního rejstříku nabývá práva a povinnosti a je na svých společnících nezávislý.

Obchodními společnostmi jsou dělené do dvou skupin:

- osobní - veřejná obchodní společnost (v. o. s.) a komanditní společnost (k. s.)
- kapitálové - společnost s ručením omezeným (s. r. o.) a akciová společnost (a. s.)

Družstvo je společenstvím neuzavřeného počtu osob založeným za účelem podnikání nebo zajišťování hospodářských, sociálních nebo jiných potřeb svých členů. Podmínky pro založení družstva jsou v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník a přehledně v příloze č. 1.

3.2 Vymezení živnosti v odvětví

Živnost v odvětví byla rozdělena do dvou typů. Těmito typy je ubytovací živnost a hostinská živnost. Tímto je strukturována i tato podkapitola.

3.2.1 Ubytovací živnost

Dle Zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání pro provozování služeb stravování a ubytování je potřeba živnostenský list. Živnostenský zákon definuje živnost takto: „*Živností se rozumí soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním*

jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku za podmínek stanovených tímto zákonem“.

Pro provozování ubytovacích služeb, bez stravování stačí pouze živnostenský list na ubytovací služby. V rámci tohoto živnostenského listu je živnostník oprávněn poskytovat i snídani. Ovšem kapacita je omezena na 10 lůžek. V tomto odvětví se jedná o živnost volnou. Živností volnou se rozumí živnost, pro jejichž provozování nevyžaduje zákon odbornou způsobilost, ani jiné způsobilosti. Získání této živnosti, musí být splněny všeobecné podmínky. Všeobecné podmínky jsou (Zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání pro provozování služeb stravování a ubytování):

- dosažení věku 18 let,
- způsobilost k právním úkonům,
- bezúhonnost.

Volné živnosti patří mezi živnosti ohlašovací. Ohlašovací živnosti jsou charakteristické tím, že živnostenské oprávnění vzniká při splnění zákonných podmínek již okamžikem ohlášení nikoliv až vydáním živnostenského listu (Hospodářská komora ČR, 2008).

3.2.2 Hostinská živnost

Podniky, které poskytující ubytovací i stravovací služby, jejichž živnostenský list je vydán pro hostinskou činnost provozují živnost řemeslnou. Jsou to živnosti, pro jejichž provozování je potřeba jednak splnit všeobecné požadavky stanovené zákonem, ale je také nezbytná určitá odborná způsobilost. Odborná způsobilost pro živnost je stanovena v § 21 a 22 živnostenského zákona.

Dle § 21 se odborná způsobilost prokazuje:

- výučním listem z příslušného tříletého učebního oboru nebo jiným dokladem o řádném ukončení tříletého učebního oboru a dokladem o vykonání tříleté praxe v oboru (příčemž za příslušný obor se považují zejména obory kuchař-číšník, číšník-servírka, kuchař, kuchařské práce), nebo
- vysvědčením o ukončení studia příslušného studijního oboru střední odborné školy, jehož délka je kratší než 4 roky, a dokladem o vykonání tříleté praxe v oboru, nebo

- vysvědčením o maturitní zkoušce v příslušném studijním oboru střední odborné školy nebo středního odborného učiliště nebo gymnázia s předměty odborné přípravy a dokladem o ukončení dvouleté praxe v oboru, nebo
- diplomem nebo jiným dokladem o absolvování bakalářského nebo magisterského studijního programu příslušné vysoké školy a dokladem o vykonání jednorroční praxe v oboru.

Výše uvedené doklady o odborné způsobilosti lze ve smyslu ustanovení § 22 živnostenského zákona nahradit u příslušného stupně vzdělání vždy (Příloha č. 1 nařízení vlády č. 278/2008 Sb., kterým se stanoví obsahové náplně jednotlivých živností, v platném znění):

- o řádném ukončení středního vzdělání s výučním listem v příbuzném oboru vzdělání a dokladem o vykonání jednorroční praxe v oboru,
- o řádném ukončení středního vzdělání s maturitní zkouškou v příbuzném oboru vzdělání a dokladem o vykonání jednorroční praxe v oboru,
- o řádném ukončení vyššího odborného vzdělání v příbuzném oboru vzdělání a dokladem o vykonání jednorroční praxe v oboru,
- o řádném ukončení vysokoškolského vzdělání v příslušné příbuzné oblasti studijních programů a studijních oborů,
- o řádném ukončení rekvalifikace pro příslušnou pracovní činnost, vydaným zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, nebo zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, a dokladem o vykonání jednorroční praxe v oboru, nebo
- o vykonání šestileté praxe v oboru.

3.2.3 Další činnosti v rámci hostinské živnosti

Podnikatel dle Domanské (2008) může v rámci živnostenského oprávnění pro hostinskou činnost provádět také doplňkový prodej (např. na tabákové výrobky, upomínkové předměty či na základní hygienické potřeby atd.), může prodávat pokrmy a nápoje „přes ulici“, provozovat hry (např. kulečník), půjčovat společenské hry, noviny a časopisy atd. Ovšem tyto činnosti mohou být vykonávány pouze v omezeném rozsahu tak, aby byla zachována povaha hostinské živnosti a tyto činnosti byly stále jen jako doplňkové v porovnání s vlastní hostinskou činností. V rámci hostinské činnosti lze

vykonávat i činnosti, které běžně spadají do volné živnosti „ubytovací služby“. Jde tedy o nabízení ubytování v ostatních ubytovacích zařízeních, jako jsou turistické ubytovny, kempy a skupiny chat či bungalovů atd., a v jiných kategoriích staveb (bytových a rodinných domech, ve stavbách pro individuální rekreaci). Pokud se jedná o ubytování v jiných kategoriích staveb s kapacitou do 10 lůžek, lze zde podávat i snídane ubytovaným hostům.

3.3 Živnostenskoprávní aspekty podnikání v oblasti cestovního ruchu

Oprávnění k výkonu podnikatelské činnosti týkající se cestovního ruchu podléhá především režimu zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tento právní předpis samozřejmě upravuje celou řadu dalších oborů. Některá specifika cestovního ruchu jsou dále zohledněna v zákoně č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů.

3.3.1 Živnost pro provozování cestovní kanceláře

Touto živností se rozumí:

- nabízení a prodej zájezdů,
- nabízení, prodej a zprostředkování prodeje jednotlivých služeb cestovního ruchu, a nebo
- organizování, nabízení, prodej a zprostředkování prodeje kombinací jednotlivých služeb cestovního ruchu.

Jednotlivými službami cestovního ruchu se rozumí zejména zabezpečení dopravy, ubytování, stravování, průvodcovských služeb, prodeje a rezervace letenek, prodeje a rezervace železničních a autobusových jízdenek včetně místenek, prodej a rezervace lodních lístků včetně kajut, zprostředkování víz, nabídky a prodeje balneologických služeb za účelem relaxace a rekondice, nabídky a prodeje sportovních aktivit za účelem relaxace a rekondice – například jízda na koni, půjčování kol a dalších sportovních potřeb, pobyt ve fit – centrech, zprostředkování a zajištění účasti na sportovních a společenských akcích a zprostředkování prodeje dalších služeb spojených s rekreací, odpočinkem a služebním, obchodním jednáním. V rámci této živnosti lze dále prodávat věci související s cestovním ruchem, zejména vstupenky, mapy, plány, jízdní řády, tištěné průvodce a upomínkové předměty. Z hlediska výše uvedené kategorizace se

jedná o živnost koncesovanou. Zájemce o provozování této živnosti musí požádat příslušný živnostenský úřad o vydání koncesní listiny. Dotčeným orgánem státní správy je v tomto případě Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky. Žadatel o vydání koncesní listiny musí ve své žádosti doložit splnění odborné kvalifikace, a to:

- vysokoškolské vzdělání a 1 rok praxe v oboru, nebo
- vyšší odborné vzdělání a 3 roky praxe v oboru, nebo
- úplné střední vzdělání nebo úplné střední odborné vzdělání a 6 let praxe v oboru, nebo
- doklady podle § 19 odst. 1 písm. b) zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie.

3.3.2 Živnost pro provozování cestovní agentury

Touto živností se rozumí:

- nabízení, prodej a zprostředkování prodeje jednotlivých služeb cestovního ruchu,
- organizování, nabízení, prodej a zprostředkování prodeje kombinací jednotlivých služeb cestovního ruchu, vyjma prodeje zájezdů.

K vymezení jednotlivých služeb cestovního ruchu je možno odkázat výklad o provozování cestovní kanceláře. Z hlediska výše uvedené kategorizace se jedná o živnost vázanou. Zájemce o provozování této živnosti musí tedy současně s ohlášením živnosti předložit doklady o splnění odborné kvalifikace, a to:

- vysokoškolské vzdělání a 1 rok praxe v oboru, nebo
- úplné střední vzdělání nebo úplné střední odborné vzdělání a 3 roky praxe v oboru, nebo
- doklady podle § 19 odst. 1 písm. b) zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie.

3.4 Stravovací zařízení

Ve stravovacím zařízení se poskytují stravovací služby, jimiž se rozumí výroba, příprava a rozvoz pokrmů, za účelem jejich podávání v rámci provozování hostinské živnosti, ve školní jídelně, při stravování zaměstnanců a podávání pokrmů jako součástí

ubytovacích služeb a služeb cestovního ruchu. Tyto služby jsou vykonávány v provozovně, která musí splňovat náročné hygienické požadavky na umístění, stavební konstrukci, prostorové a dispoziční uspořádání, zásobování vodou, vytápění, osvětlení, odstraňování odpadních vod, větrání a další vybavení. Místo obecných pojmů stravovací zařízení nebo provozovna stravovacích služeb se používá označení restaurace, jídelna, menza, hospoda a jiné. Páteří stravovacího systému v České republice jsou restaurace, které jsou otevřeny obvykle od rána do pozdní noci. Za nimi následují jídelny, menzy a další objekty veřejného stravování, které slouží většinou pouze během podávání oběda, popř. večeře.

V dokumentu Ministerstva pro místní rozvoj (2008) se uvádí, že v oblasti stravovacích služeb je většina podniků provozována soukromými osobami a více než 99 % z nich má méně než 20 zaměstnanců, spadají tak do definice malých a středních podniků a tvoří důležitou součást celé české ekonomiky. Podle výkladového slovníku Cestovního ruchu (Zelenka a Pasková, 2012) je termínem pohostinství (ang. hospitality) obecně myšleno veřejné stravování, neboli označení živnostenské činnosti. Živnost „hostinská činnost“ podle živnostenského zákona spadá do kategorie ohlašovacích živností řemeslných a zahrnuje činnosti spočívající v přípravě a prodeji pokrmů a nápojů k bezprostřední spotřebě v provozovně, v níž jsou prodávány, vyjma podávání snídaní hostům ubytovaným v jiných kategoriích staveb s kapacitou do 10 lůžek (včetně přistýlek).

Hostinská činnost může být provozována buď samostatně, nebo společně s poskytováním ubytování ve stanovených ubytovacích zařízeních, která poskytují stravovací služby (např. hotel, motel, penzion). Pohostinství proto v rámci historického vývoje lze chápat jako veškerou činnost spojenou s poskytováním ubytování a občerstvení. Stravovací a ubytovací služby patří mezi velmi staré obory lidské činnosti. Jejich rozvoj probíhal souběžně, neboť spolu tyto služby velmi úzce souvisí a navzájem tvoří nedílný celek.

Jednotlivé restaurace lze také rozdělit podle charakteru provozu, umístění, vybavení, sortimentu, stupně poskytovaných služeb a zejména podle úrovně cen. Už podle toho, jak vypadá restaurace zvenku, si ji zákazník začleňuje do určité skupiny, které víceméně kopírují dříve používané označení „cenová skupina“. Ve výsledku zákazník, ještě než vkročí dovnitř, předpokládá určitou úroveň obsluhy, šíři sortimentu a výši cen. Pokud tato úroveň není dodržena, může nastat situace, kdy zákazník nejen že

už se nevrátí, ale ani nebude šířit o restauraci dobré reference, což je ta nejlepší a nejlevnější reklama. Zákazníkovu spokojenost ovlivňují tři základní prvky (Zelenka a Pasková, 2012):

- subjekt – obsluha a jejich chování,
- objekt – pokrm, nápoje, poskytované služby,
- prostor – umístění, interiér, výzdoba, zařízení atd.

Aby byl zákazník maximálně spokojen, je třeba se zaměřit na všechny tři prvky zároveň a snažit se o dosažení co nejlepší úrovně ve všech třech oblastech. Kvalita jídla a nápojů je jednak daná zákonem týkajícím se hygienických nároků na stravovací zařízení a dále činnostmi závislými na rozhodnutí vedení restaurace. Může se jednat o nákup surovin, jejich zpracování, ale také o estetickou úroveň předkládaných pokrmů.

Zásadní principy řízení jsou stejné u nadnárodní korporace i u malého rodinného podniku. V podmínkách malých a středních podniků však můžeme definovat celou řadu specifických přístupů a problémů. Hlavním rozdílem v managementu malých a středních podniků, ve srovnání s nadnárodními korporacemi, je řízení podstatně menších objemů finančních prostředků, lidí a materiálu. Díky tomuto je organizační struktura podniku relativně jednoduchá, ale často ani není formálně definována a může docházet ke konfliktu pravomocí. Tímto je tedy řečeno, že často jedna osoba zastává více funkcí. Toto s sebou nese určitou výhodu - díky pružné komunikaci mezi malým množstvím lidí, je podnik flexibilnější a je schopen pružněji reagovat na změny na trhu. Dále podnik často nemá formálně definovanou strategii.

3.4.1 Hygienické předpisy

Vyhláška ministerstva zdravotnictví 432/2003 Sb., stanoví kritéria, faktory a limity pro provozování stravovacích zařízení. Pro výkon činností epidemiologicky závažných při provozování stravovacích služeb se stanoví tyto nejdůležitější zásady provozní hygieny:

- udržování hygienických a sanitárních zařízení, zejména záchodů v čistotě a provozu schopném stavu včetně jejich vybavení,
- nepřechovávání potravin, produktů a předmětů nesouvisejících s výkonem pracovní činnosti v provozovně včetně jiného zařízení stravovacích služeb,

- nepřípuštění vstupu nepovolaných osob a zvířat do zázemí potravinářského závodu, kde se vyrábí potraviny včetně produktů,
- odkládání osobních věcí, občanského oděvu a obuvi pouze v šatně nebo ve vyčleněném prostoru,
- používání mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků pro úklid, které jsou určeny pro potravinářství,
- skladování potravin a produktů určených pro stravovací službu jen v samostatném a označeném chladicím nebo mrazicím zařízení, které je umístěno mimo provoz výroby, přípravy a oběhu potravin nebo produktů (například v kanceláři, denní místnosti nebo šatně),
- nekouření v místnostech, kde se skladují, vyrábějí, připravují a vydávají potraviny a produkty a myje nádobí,
- skladování čisticích prostředků a přípravků pro provádění běžné ochranné dezinfekce, dezinsekce a deratizace odděleně v originálních obalech,
- nepoužívání nádob a obalů určených pro potraviny k úschově čisticích a dezinfekčních přípravků.

Přehled zákonů, vyhlášek a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) jsou uvedeny v příloze č. 2.

3.5 Asociace Hotelů a Restaurací

Tato asociace vznikla sloučením dvou subjektů, HO.RE.KA ČR Sdružení podnikatelů v pohostinství a cestovním ruchu spolu a Národní federací hotelů a restaurací České republiky. Je občanským sdružením, profesní a nepolitická organizace. Jednalo se o dva dominantní zástupce v oblasti hotelnictví a gastronomie. Vznik asociace se datuje na 25. 10. 2006, rozhodnutím Valných hromad. Členskou základnu tvoří podnikatelé v ubytovacích a stravovacích službách, majitele a provozovatele hotelů, penzionů, motelů, restaurací, kaváren, vináren, odborných škol avšak také řada firem nabízejících své produkty pro ubytovací či restaurační provozy (Hospodářská komora ČR, 2008).

Organizace, je důležitým mezníkem pro další rozvoj a prezentaci oboru pohostinství a ubytování, jak v rámci České republiky, tak na mezinárodní úrovni. Hlavní poslání této asociace je saturace - naplňování a ochrana zájmů a potřeb svých členů na národní i mezinárodní úrovni. Toto hlavní poslání se snaží asociace naplňovat

především vyjednáváním se zákonodárci České republiky i Evropského parlamentu, spoluprací se státními orgány na všech úrovních a jejich zařízeními, zejména Ministerstvem pro místní rozvoj a Českou centrálou cestovního ruchu - CzechTourism, Svazem obchodu a cestovního ruchu ČR a mediálními partnery prosazovat legislativní změny potřebné pro rozvoj podnikání v oboru.

Asociace Hotelů a Restaurací má vymezeny takto (Hospodářská komora ČR, 2008):

- vést své členy k dodržování Etického kodexu AHR ČR ve vztahu k obchodním partnerům i veřejnosti,
- usilovat o vytváření vhodných vnějších ekonomických podmínek pro rozvoj podnikatelských aktivit svých členů a konkurenceschopnosti oboru,
- působením na členy různými formami činnosti je vést ke zvyšování kvality poskytovaných služeb a zachování dobrého jména oboru,
- ve spolupráci s médii propagovat činnost asociace a pozitivní příklady podnikatelských aktivit svých členů,
- navazovat spolupráci a uzavírat smluvní vztahy s partnery poskytujícími výhody pro členy asociace, například s kolektivními správci autorských práv a dalšími organizacemi,
- účastí v pracovních skupinách pro přípravu nových zákonných předpisů prosazovat úpravy zákonných opatření, které přispějí ke zlepšení podnikání v oboru hotelnictví a gastronomie.

3.6 Počet podniků, počet zaměstnaných osob, mzdy a tržby v odvětví

Rozbor jednotlivých údajů byl proveden nejdříve celkově za Českou republiku a poté pouze za Olomoucký kraj.

3.6.1 Česká republika

V této podkapitole jsou analyzována data za celou Českou republiku v daném odvětví. Dle CZ-NACE se jedná o odvětví ve skupině „I“. Jsou zde analyzována data jako je celkový počet podniků v odvětví, počet zaměstnanců, průměrná hrubá nominální měsíční mzda a tržby v odvětví. Pro sledované období byla zvolena léta 2005–2010.

Tab. 3.1: Celkový počet podniků (firem) v odvětví (sektorech)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Podniky (firmy) v ubytování	9 548	9 690	9 807	9 911	10 121	9 923
Podniky (firmy) ve stravování a pohostinství	49 537	48 801	47 243	47 955	50 256	49 223
Podniky (firmy) celkem	59 085	58 491	57 050	57 866	60 377	59 146

Zdroj: ČSÚ (2012a), vlastní zpracování

Celkový počet podniků v odvětví byl na začátku sledovaného období 59 tisíc (Tab. 3.1), stejně tomu bylo i na konci sledovaného období (2010). Mezi těmito lety došlo k mírnému poklesu podniků působících v daném odvětví s výjimkou roku 2009. Počet podniků byl v roce 2005 v sektoru stravování a pohostinství 49 537. Naopak roku 2007 bylo nejméně podniků ve sledovaném období, a to 47 243. Do roku 2009, kdy pominula finanční krize, se opět počet podniků zvýšil, a to na 50 256 (ČSÚ, 2012a). V sektoru ubytování počet podniků pozvolna rostl, když v roce 2009 dosáhl maxima (10 121). Poté došlo k opravdu malému poklesu počtu podniků.

Tab. 3.2: Celkový počet fyzických osob zaměstnaných v odvětví (sektorech)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Zaměstnané fyzické osoby v ubytování	36 493	37 654	38 062	38 074	36 511	34 520
Zaměstnané fyzické osoby ve stravování a pohostinství	128 446	124 668	122 415	126 151	131 690	127 319
Zaměstnané fyzické osoby celkem	164 939	162 322	160 477	164 224	168 201	161 839

Zdroj: ČSÚ (2012a), vlastní zpracování

Počet zaměstnaných fyzických osob činil od roku 2005 do roku 2010 s menšími rozdíly okolo 160 tisíc osob. V sektoru ubytování byl počet zaměstnaných osob ve sledovaném období v intervalu od 34 520 (rok 2010) do 38 074 (rok 2008). V sektoru stravování a pohostinství se jednalo v průměru o 126 tisíc zaměstnaných osob (Tab. 3.2).

Tab. 3.3: Průměrná hrubá nominální měsíční mzda v odvětví (sektorech)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Průměrná hrubá měsíční mzda (Kč / osoba) v ubytování	14 508	15 344	15 813	16 931	17 316	18 190
Průměrná hrubá měsíční mzda (Kč / osoba) ve stravování a pohostinství	8 831	9 688	10 107	10 587	10 377	11 322
Průměrná hrubá měsíční mzda (Kč / osoba) celkem	10 058	10 786	11 281	11 791	11 554	12 483

Zdroj: ČSÚ (2012a), vlastní zpracování

Minimální mzda je ze zákona stanovena na 8000 Kč měsíčně. V odvětví se pak hrubá nominální měsíční mzda od roku 2005 stále zvyšuje (viz. Tab. 3.3). V roce 2005

se pohybovala hrubá mzda na částce 10 058 Kč za měsíc, o tři roky později se pohybovala měsíční mzda na částce 11 791 Kč. Dle údajů ČSÚ (2012a) se v roce 2010 pohybovala okolo 12 483 Kč za měsíc. Průměrná měsíční mzda tedy vzrostla od roku 2005 přibližně o dva tisíce korun. V sektoru ubytování se průměrná měsíční mzda pohybuje za rok 2010 na částce 18 190 Kč. V Sektoru stravování a pohostinství je průměrná měsíční mzda 11 322 Kč.

Tab. 3.4: Tržby v jednotlivých sektorech a celkem za odvětví

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Tržby v ubytování (mil. Kč)	42 901	44 914	46 244	45 327	39 192	35 791
Tržby ve stravování a pohostinství (mil. Kč)	93 991	95 255	100 858	103 550	97 884	88 870
Tržby celkem (mil. Kč)	136 892	140 169	147 102	148 877	137 076	124 662

Zdroj: ČSÚ (2012a), vlastní zpracování

Z celkového pohledu tržby oproti roku 2005 poklesly, kdy byly 136 892 mil. Kč. Za rok 2010 se celkové tržby vyšplhaly na 124 662 mil Kč. Nejvyšší tržby odvětví dosáhlo v roce 2008, kdy byly 148 877 mil. Kč za rok. V sektoru ubytování, z hlediska CZ-NACE 55, měly tržby také klesající charakter. V roce 2007, kdy dosáhly svého maxima, byly 46 244 mil. Kč. Nejnižších mezd zase naopak odvětví dosáhlo v roce 2010, kdy tržby byly 35 791 mil. Kč. Stravování a pohostinství, z hlediska CZ-NACE 56, tržby za rok 2008 byly maximální, 103 550 mil. Kč. Roku 2010 tržby byly opět nejnižší 88 870 mil Kč (Tab. 3.4).

3.6.2 Olomoucký kraj

Analyzovaná data pro území Olomouckého kraje byla čerpána z ročenek, které jsou dostupné na ČSÚ (2012b). Byla zde provedena analýza dat, jako jsou: počet podniků v odvětví, počet zaměstnaných fyzických osob, ekonomické subjekty podle kategorie počtu zaměstnanců v Olomouckém kraji v roce 2011 a počet pokojů, lůžek, míst pro stany a karavany a celkový počet hromadných ubytovacích zařízení.

Tab. 3.5: Ekonomické subjekty v odvětví v Olomouckém kraji

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ekonomické subjekty v odvětví v Olomouckém kraji	6 613	6 102	6 224	6 834	7 311	7 622	7 870

Zdroj: ČSÚ (2012b), vlastní zpracování

V olomouckém kraji přibývá ekonomických subjektů v daném odvětví. V roce 2005 jich na území kraje bylo pouze 6 613, přičemž v roce 2011 to bylo již 7 870 podniků (firem). Postupné zvyšování podniků probíhalo poměrně rovnoměrně, nikterak skokově. S výjimkou roku 2006, kdy došlo k poklesu o 500 ekonomických subjektů na území kraje (viz. Tab. 3.5). Postupný rostoucí počet subjektů je dán počátečním deficitem těchto podniků (firem).

Tab. 3.6: Zaměstnané osoby v odvětví v Olomouckém kraji

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Zaměstnaní v odvětví (v tis. osob)	10,6	9,0	9,9	8,1	8,8	9,9	7,8

Zdroj: ČSÚ (2012b), vlastní zpracování

V protikladu s rostoucím vývojem firem podnikajících v ubytování, stravování a pohostinství se vyvíjel počet zaměstnaných osob (Tab. 3.6). V roce 2005 to bylo 10,6 tisíc osob. Z tohoto maxima docházelo ke kolísavému vývoji v dalších letech, kdy se počet zaměstnaných pohyboval mezi 8 – 10 tisíci osob. K většímu poklesu došlo v roce 2011 na 7,8 tisíc osob z předešlého roku, kdy to bylo 9,9 tisíce osob.

Tab. 3.7: Ekonomické subjekty v odvětví podle kategorie počtu zaměstnanců v Olomouckém kraji v roce 2011

Ukazatel	Celkem	0	1–9	10–49	50–249	250+
Ekonomické subjekty podle kategorie počtu zaměstnanců v roce 2011	7 870	6 603	1 129	132	6	-

Zdroj: ČSÚ (2012b), vlastní zpracování

Zajímavá je analýza počtu podniků podle počtu zaměstnaných osob v roce 2011. Z Tab. 3.7 vyplývá, že v Olomouckém kraji není žádný podnik (firma) s více než 250 zaměstnanci a tudíž se zde nenachází žádný opravdu velký komplex sloužící k ubytování, stravování a pohostinství. Počet podniků v kolonce, kde se nachází nula zaměstnanců, zahrnuje i ty firmy, které neuvedly údaje. Takových malých soukromých firem je v Olomouckém kraji 6 603 (z celkového počtu 7 870 podniků). V kraji se nachází také 6 firem poměrně velkých, s 50 – 249 zaměstnanci.

Tab. 3.8: Hromadná ubytovací zařízení v odvětví v Olomouckém kraji

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pokoje	7 144	7 005	7 045	7 674	7 376	7 397	7 744
Lůžka	19 514	19 122	18 833	20 553	19 127	19 152	20 341
Místa pro stany a karavany	969	1 060	1 250	989	894	873	912
Hromadná ubytovací zařízení celkem	345	343	345	357	338	325	395

Zdroj: ČSÚ (2012b), vlastní zpracování

Hromadných ubytovacích zařízení v odvětví v Olomouckém kraji poměrně razantně přibýlo v roce 2011, kdy se jich v kraji nacházelo 395, oproti předešlému roku, kdy jich bylo pouze 325 (nejméně ve sledovaném období). Z Tab. 3.8 dále vyplývá, že od roku 2005 do roku 2007 se jejich počet příliš neměnil. Od roku 2009 jejich počet klesal až na zmíněné minimum 325. Co se týče počtu pokojů, maxima bylo dosaženo také v roce 2011, přičemž míst pro stany a karavany bylo nejvíce v roce 2007, poté docházelo k mírnému snížení počtu těchto zařízení. Je to dáno pravděpodobně vyšší náročností klientů, kteří vyhledávají větší komfort. Lůžek bylo nejvíce v roce 2008 ještě před nástupem ekonomické krize.

Tab. 3.9: Průměrné hrubé nominální měsíční mzdy zaměstnanců v odvětví v Olomouckém kraji

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Průměrné hrubé mzdy v odvětví (Kč)	8 656	8 837	9 532	9 671	9 404	10 160

Zdroj: ČSÚ (2012b), vlastní zpracování

V odvětví v Olomouckém kraji se hrubá nominální měsíční mzda od roku 2005, s výjimkou krizového roku 2009, stále zvyšuje (viz. Tab. 3.9). V roce 2005 se pohybovala hrubá nominální mzda na částce 8 656 Kč za měsíc, o tři roky později se pohybovala měsíční mzda na částce 9 671 Kč. Dle údajů ČSÚ (2012b) se v roce 2010 pohybovala okolo 10 160 Kč za měsíc. Průměrná měsíční mzda tedy vzrostla od roku 2005 přibližně o 1,5 tisíce korun.

3.7 Daně

V dané problematice ubytování, stravování a pohostinství se práce dále zaměří na výběr daně z přidané hodnoty, daně z příjmu právnických osob a spotřební daně. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, je s účinností od 1. ledna 2013 předmětem novel zákona č. 500/2012 Sb., o změně daňových,

pojistných a dalších zákonů v souvislosti se snižováním schodků veřejných rozpočtů (především úprava týkající se změny sazeb DPH) a zákona č. 502/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Došlo zde především ke zvýšení základní sazby z 20 % na 21 % a zvýšení snížené sazby ze 14 % na 15 %.

Daň z příjmu je dána především zákonem č. 586/1992 Sb. ČR, o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů upravuje daně z příjmů fyzických osob i právnických osob. Zákon jasně vymezuje poplatníky daně, co je a není předmětem daně a příslušné sazby daně. Dále předpis definuje příjmy osvobozené od daně, daňovou ztrátu a třídění hmotného majetku do odpisových skupin. Součástí dokumentu jsou rovněž starší znění zákona.

Spotřební daň se řadí mezi nepřímé daně, které jsou státem zaváděny buď za účelem regulace ceny určitých komodit na trhu, nebo aby zvýšily příjmy státního rozpočtu. Spotřební daně však mohou sloužit také jako účinný prostředek ke snižování poptávky po škodlivém zboží, poněvadž spotřební daň v České republice tvoří většinou více jak 50 % ceny zdaněného zboží. Plátcí daně jsou výrobci a provozovatelé tzv. daňových skladů. Poplatníky jsou pak kupující výrobku, poněvadž daň je obsažena v ceně výrobku. Správu spotřebních daní od roku 2006 vykonává Celní úřad.

V roce 2010 došlo ke zvýšení sazeb spotřebních daní na všechny druhy vybraných výrobků. Jedná se o spotřební daň z minerálních olejů, spotřební daně z lihu, z piva a tabákových výrobků. V případě sazeb spotřební daně u pohonných hmot se jedná o zvýšení sazby přibližně o 1 Kč/l, u spotřební daně z lihu se zvyšuje sazba, jež by měla ve svém důsledku vést k nárůstu ceny 0,5 litru 40 % lihoviny o přibližně 5 Kč včetně DPH. Sazby této daně jsou stanoveny v Kč/hl etanolu. U piva dochází ke zvýšení daně o 8 Kč/hl na každé procento extraktu původní mladiny, což činí přibližně 0,50 Kč na půllitr 10°C piva. Ke změně sazeb tabákových výrobků dochází až od 1. února 2010, a to v případě cigaret dochází ke zvýšení pevné části daně o 0,04 Kč/kus, u tabáku ke kouření a ostatního tabáku o 60 Kč/kg. Další sazby jsou uvedeny v § 48 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních.

Tab. 3.10: Podíl odvětví (CZ-NACE sekce I³) na inkasu DPH a DPPO.

ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009
DPPO celkem (mil. Kč)	137 432	128 865	155 674	173 590	110 543
DPPO v odvětví (mil. Kč)	628	737	703	613	339
Podíl odvětví na DPPO (%)	0,46	0,57	0,45	0,35	0,31
DPH celkem (mil. Kč)	208 413	217 784	239 782	255 190	253 612
DPH v odvětví (mil. Kč)	1 921	2 073	2 408	3 774	3 285
Podíl odvětví na DPH (%)	0,92	0,95	1,00	1,48	1,30

Zdroj: MFČR (2011), vlastní výpočet a zpracování

Tab. 3.10 ukazuje celkovou výši výběru daně právnických osob a daně z přidané hodnoty. Dále DPPO a DPH za celé odvětví sektoru I podle CZ-NACE. Byl vypočítán podíl výběru daně v daném odvětví na celkovém inkasu jednotlivých daní v ČR. Lze tedy zjistit, že podíl DPPO v odvětví na celkovém inkasu daně, nepřekročil 0,6 %. V roce 2006 se tomuto přiblížilo inkaso daně ve výši 737 mil. Kč. Naopak nejmenší podíl byl v roce 2009 (0,31 %), kdy dosáhl výběr DPPO v odvětví pouze 339 mil. Kč, přičemž byl i nejnižší výběr DPPO celkově za ČR ve sledovaném období. V Tab. 3. 10 je nutné brát menší vliv zvýšení inkasa díky zvýšení snížené sazby DPH od roku 2008 z 5 % na 9 %.

Co se týče DPH, tak největší podíl odvětví na inkasu daně byl v roce 2008 s 1,48 % a v tomto roce byl také absolutně největší výběr daně jak za ČR, tak za odvětví. Absolutně nejmenší hodnoty dosáhlo inkaso v odvětví v roce 2005 (téměř 2 mld. Kč) a relativně nedosáhlo inkaso ani 1 % podílu na inkasu v ČR.

Byl vypočítán podíl výběru daně v Olomouckém kraji na celkovém inkasu jednotlivých daní v ČR ze statistiky MFČR (2011). Nejvyšší podíl inkasa DPH v Olomouckém kraji na celkovém výběru této daně v ČR byl v roce 2009 (1,9 %), kdy dosáhl i nejvyšší absolutní hodnoty 4,8 mld. Kč. Jak absolutně, tak i relativně kontinuálně rostlo inkaso DPH v Olomouckém kraji. Nejnižší podíl byl v letech 2005 a 2006 (0,94 %), přičemž absolutně nejméně se vybralo na HDP v Olomouckém kraji na počátku sledovaného období v roce 2005.

Inkaso spotřební daně v Olomouckém kraji je ovlivněno především spotřební daně z lihu MFČR (2011). Výběr daně byl nejvyšší v roce 2007 z lihu, kdy přesáhl 4 mil. Kč. V roce 2009 je zřejmá ekonomická krize, když celkové inkaso spotřební daně

³ Sekce I = 55 (ubytování) + 56 (stravování a pohostinství)

v Olomouckém kraji z vína, tabáku, piva a lihu bylo pouze 93 mil. Kč. Inkaso ze spotřební daně z piva byla inkasována pouze v roce 2005 ve výši 7 tis. Kč.

4 Analýza podnikatelského prostředí a daňové zátěže

Zde bude věnována pozornost již konkrétnímu dotazníku a vyhodnocení získaných dat. Díky dotazníkům bylo zjištěno, jak provozovatelé a majitelé firem vnímají podnikatelské prostředí v Olomouckém kraji v daném odvětví. Dále by se zde mělo projevit, kolik procent z výběrového vzorku se snaží o daňové „kličky“ apod.

V úvodu praktické části, bude vymezen výběr respondentů pro provedení výzkum, budou zde představeny metody, kterými lze sesbírat data potřebná k provedení analýzy, a také se blíže zaměříme na dotazování, konkrétněji jednu z jeho forem – písemné dotazování, použité v tomto výzkumu.

4.1 Výběr respondentů

Součástí každého šetření, nejen dotazníkového, je výběr jednotek, které pak budou podrobeny dotazování. Podle charakteristik stejných pro všechny jednotky, jako první krok vymezíme základní soubor. Pro výzkum podnikatelského prostředí v ubytování, stravování a pohostinství v Olomouckém kraji je důležité, aby tyto jednotky měli sídlo na území kraje nebo alespoň provozovnu. Na dotazníkové šetření nemá vliv, pokud jej nevyplňuje přímo majitel (podnikatel) a může jej vyplnit i provozní zaměstnanec.

Kozel (2006) uvádí, že druhým krokem je určení techniky výběru vzorků. Reprezentativního vzorku docílíme náhodným výběrem, pomocí něhož je stejná pravděpodobnost výběru u všech členů základního souboru. Výběr respondentů je pak stanoven tak, že rozhoduje náhoda a jsou k němu použity nástroje, jako je losování, tabulky náhodných čísel, systematický výběr nebo náhodný znak. Pro tento výzkum byl zvolen prostý náhodný výběr, kdy jsou respondenti vybíráni z vymezeného základního souboru a všichni mají stejnou šanci být vybráni. Na oddělení výběrového vzorku od cílové populace slouží dvě základní metody, **pravděpodobnostní** (založena na základě přesných metodologických pravidel, vylučuje vliv subjektivního zásahu do procesu výběru) a **nepravděpodobnostní** (v průběhu výběru vzorku je uplatňován osobní úsudek).

Třetím a posledním krokem je určení, jak velký počet respondentů bude osloven, tzn. stanovení velikosti vzorku, který budeme zkoumat. Pro pilotní výzkum postačí alespoň 50 respondentů, i když pro jistotu bylo zhotoveno 70 písemných dotazníků (nelze počítat se 100 % návratností). 50 dotazníků je minimum, aby se dalo hovořit o nějaké vypovídací schopnosti. Menší vzorek by také mohl zkreslovat výsledky. Pokud by byla zapotřebí jemnější analýza, bylo by potřeba více respondentů.

4.2 Metody sběru dat

Než bude zvolena metoda výběru dat, je třeba zohlednit faktory, které pomohou s výběrem vhodné metody. Tyto faktory jsou: účel a cíl výzkumu (množství, kvalita a míra zobecnění dat), charakter zkoumané problematiky (míra dostupnosti dat) a vlastní zdroje (možnosti časové finanční a lidské). Při rozhodování jak získat potřebná data k výzkumu, je potřeba vybrat vhodnou metodu, pomocí níž budou data shromážděna. Na výběr je hned několik metod sběru dat.

Dotazník

Nejznámější a nejpoužívanější metodou sběru dat je dotazování. Metoda spočívá na získávání odpovědí respondentů, kdy mohou být získány informace o znalostech, názorech atd. V rámci urychlení výzkumu, je stále častěji používán reprezentativní panel respondentů, kteří odpovídají prostřednictvím internetového nebo telefonického dotazování. Nevýhodou této metody dat je neochota respondenta spolupracovat, záměrné zkreslení poskytnutých informací nebo nezastižení respondenta.

Pozorování

Další metoda je využívána v případě, kdy pozorovaná osoba nebo osoby nebudou vědět o pozorování a nedochází ke zkreslení informací. Tato metoda je využívána i při sběru frekvenčních dat. Problém u této metody je, že každý pozorovatel vnímá pozorovanou situaci jinak nebo že tato situace vůbec nenastane.

Experiment

Používá se, je-li problém získat data v běžném světě. Obvykle probíhá v tzv. laboratorních podmínkách, kde se lidé účastní testování určitých veličin, kdy dochází ke změně jiných vstupních veličin. Problém této metody spočívá v tom, že testovaní lidé si

jsou vědomi, že se účastní experimentu a mohou se chovat nepřírozeně, nebo jejich chování nemusí odpovídat chování celé populace.

Vlastní sběr dat a jejich následné zpracování se nazývá primární analýza dat. Budou li použita již sesbíraná data, jedná se o sekundární analýzu dat (Kozel, et al., 2011).

4.3 Postup při vyhodnocení dotazníků

Dotazník, který lze nalézt v přílohách, obsahuje celkem 15 otázek. Dotazník se skládá z uzavřených otázek, přičemž v poslední otázce bylo možno zaškrtnout vícero odpovědí. Odpovědi byly zaznamenávány do programu MS Excel. Z důvodu přehlednosti byly vytvořeny grafy, dle uvážení v procentech nebo celých číslech.

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit spokojenost jednotlivých subjektů z oblasti podnikatelského prostředí v ubytovacích a stravovacích službách a pohostinství. Dotazník byl zcela anonymní. Jak již bylo výše uvedeno, bylo rozneseno celkem 70 dotazníků, a jejich návratnost byla 79 %. Výzkumu se zúčastnilo 55 subjektů. Pro tento výzkum bude tedy 55 vrácených a vyplněných dotazníků tvořit základní soubor výzkumu, tedy našich 100 %. Respondenti byli vybráni na základě subjektivního úsudku.

4.4 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Vyhodnocení dotazníkového šetření bylo pro přehlednost rozděleno do tří oblastí. V první oblasti se řešily obecné charakteristiky respondenta (provozovny, podniku či firmy). Druhá část je zaměřena na daňovou legislativu a pohled respondentů na daňové prostředí. V poslední třetí oblasti byl vyhodnocen vztah zaměstnavatele a zaměstnance.

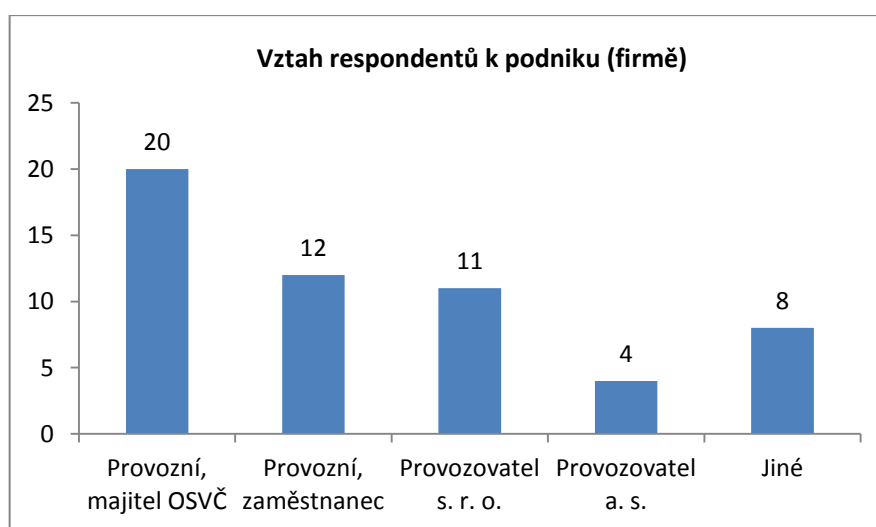
Velmi důležité je uvést, že čísla vyhodnocovaných otázek nejsou vyhodnocovány vzestupně od první k patnácté, ale podle toho, do jaké oblasti z oněch tří daná otázka spadala. Mohlo by se zdát, že dotazník byl tedy sestaven nelogicky až chaoticky, nicméně neucelená skladba otázek měla působit jako psychologický faktor. Tam, kde byly otázky poměrně „na tělo“, bylo nutné vložit i odlehčovací otázky.

4.4.1 Obecné charakteristiky respondenta

První otázka zněla: „*Jaký máte vztah k podniku (firmě)?*“ Možné odpovědi: provozní; majitel OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná); provozní, zaměstnanec; provozovatel s.r.o.; provozovatel a.s.; jiné.

Tohoto výzkumu se zúčastnilo celkem 55 respondentů, z toho bylo 20 respondentů ve vztahu k podniku majitelé OSVČ, 12 zaměstnanci, 11 podniků bylo s.r.o., 4 a.s. a 8 respondentů vyplnilo, že je v podniku v jiném vztahu v rámci provozovny (Graf 3.1).

Graf 3.1: Jaký máte vztah k podniku (firmě)?

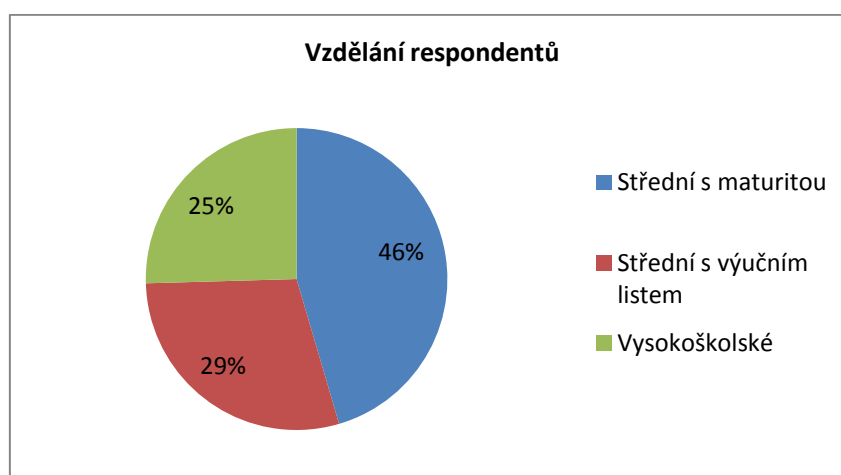

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka třináctá zněla: „*Vaše nejvyšší vzdělání.*“ Možné odpovědi: střední s maturitou; střední s výučním listem; vysokoškolské.

V této části respondenti odpovídali, jakého nejvyššího vzdělání dosáhli (Graf 3.2). Z výsledků vyplynulo, že nejvíce podniků v Olomouckém kraji v odvětví provozují respondenti středoškolsky vzdělání s maturitou, a to plných 46 %. Poté odpovědělo nejvíce respondentů, že mají středoškolské vzdělání s výučním listem (29 %) a 25 % dotazovaných vyplnilo možnost vysokoškolské vzdělání.

Graf 3.2: Vaše nejvyšší vzdělání

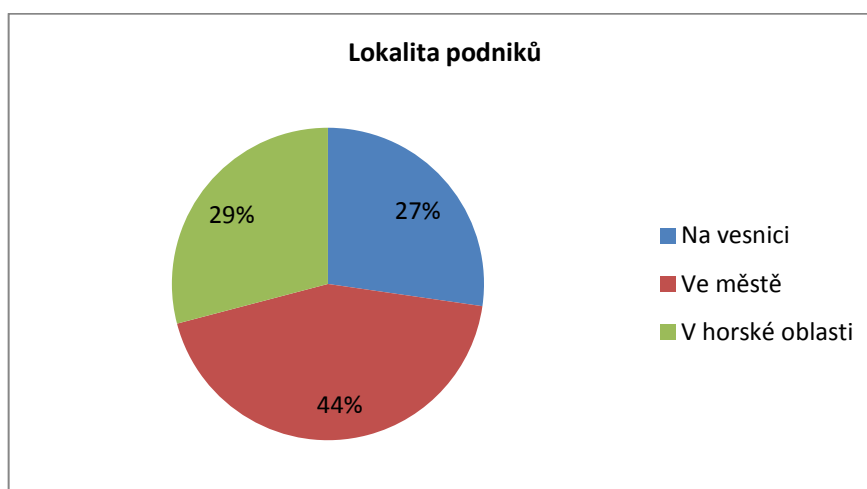

Zdroj: vlastní zpracování

Čtrnáctá otázka zněla: „*Váš podnik se nachází.*“ Možné odpovědi: na vesnici; ve městě; v horské oblasti.

Průzkum se uskutečnil v různých lokalitách Olomouckého kraje. Většina respondentů měla provozovnu ve městě, a to plných 44 %. Druhé nejčastější zastoupení umístění provozovny bylo v horské oblasti. Tento fakt je způsoben oblastí distribuce dotazníků, protože určitá část dotazníků byla distribuována do oblasti Jeseníků v severní části Olomouckého kraje. V zimní sezóně je zde lyžařské využití, v letní sezóně naopak horská turistika. Nejméně respondentů ze vzorku mělo provozovnu na vesnici (Graf 3.3).

Graf 3.3: Váš podnik se nachází.

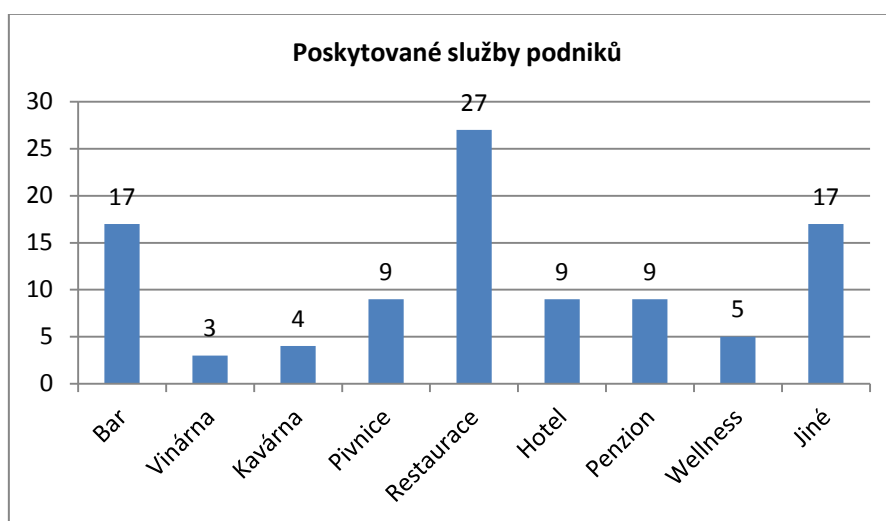

Zdroj: vlastní zpracování

Patnáctá otázka zněla: „*Typ služeb, které poskytujete (více možností)*“. Tato otázka byla koncipována na výčtu možností s více odpověďmi, viz. Graf 3.4.

V poslední otázce dotazníkového šetření, kde mohli respondenti uvést více možností, které jejich podnik poskytuje, vyplývá: nejvíce odpovědí bylo u možnosti restaurace, plných 27 respondentů tuto možnost vyplnilo, 17 dotázaných vyplnilo možnosti bar a stejně tak tomu bylo u možnosti jiné. Jiné může být bráno jako herna, bowling, cukrárny, pizzerie, rozvoz jídel a spoustu dalších, kteří ovšem spadají jen do odvětví v rámci CZ-NACE do sektoru I (55, 56).

Graf 3.4: Typ služeb, které poskytujete (více možností).

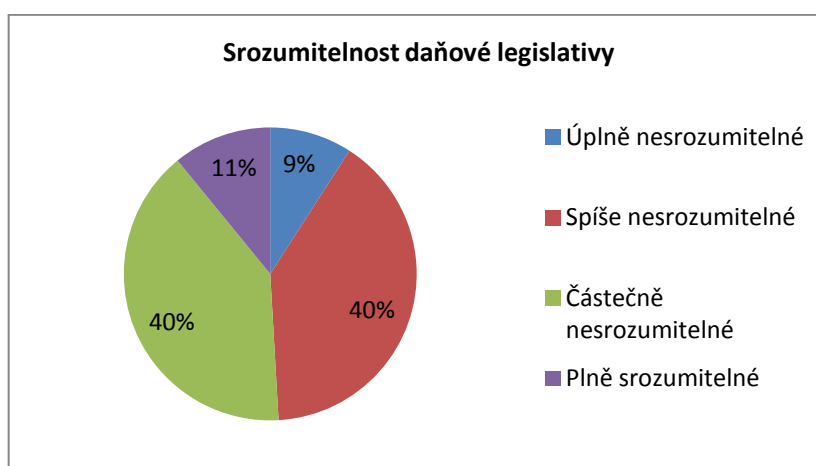
Zdroj: vlastní zpracování

4.4.2 Daňová legislativa a pohled respondentů na daňové prostředí

Druhá otázka zněla: „*Je pro Vás současná daňová legislativa srozumitelná?*“. Možné odpovědi: úplně nesrozumitelné; spíše nesrozumitelné; částečně nesrozumitelné a plně srozumitelné.

V grafu 3.5 vidíme, že pouze pro 11 % respondentů je daňová legislativa srozumitelná. Na odpověď částečně a spíše nesrozumitelné připadne 40 % respondentů, 9 % má dojem, že je pro ně daňová legislativa úplně nesrozumitelná.

Graf 3.5: Je pro Vás současná daňová legislativa srozumitelná?

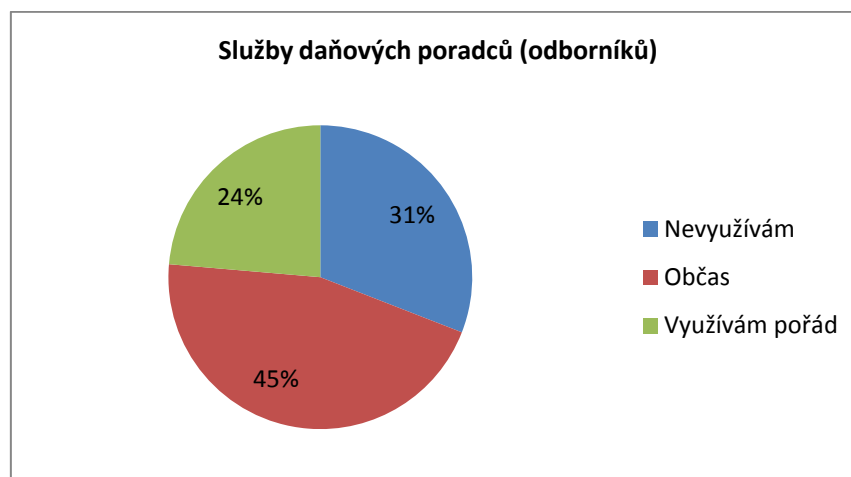

Zdroj: vlastní zpracování

Třetí otázka zněla: „*Využíváte služeb daňových poradců (odborníků)?*“ Možné odpovědi: nevyužívám; občas; využívám pořád.

V podnicích, kde se výzkum prováděl, využívá služeb daňových poradců či jiných odborníků 24 %, občas využívá těchto služeb 45 % respondentů a 31 % respondentů služeb daňových poradců nevyužívá (Graf 3.6).

Graf 3.6: Využíváte služeb daňových poradců (odborníků)?

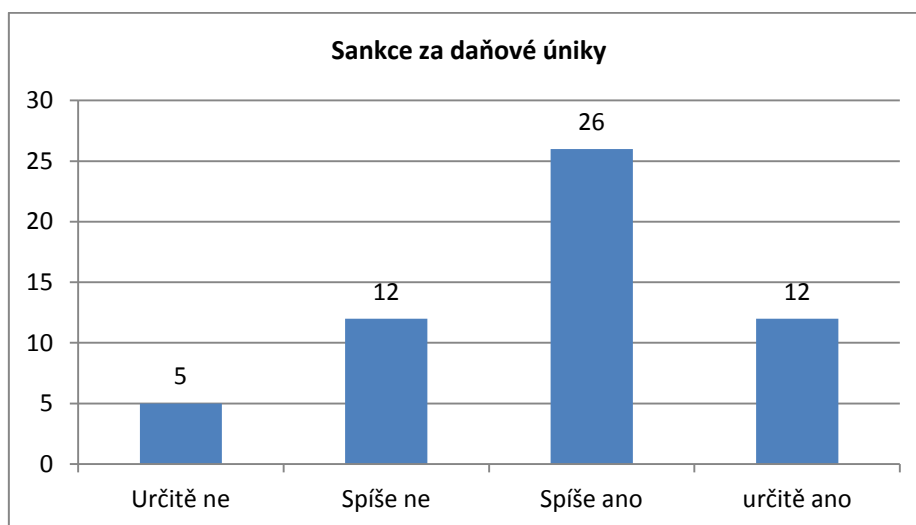

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvrtá otázka zněla: „*Myslíte si, že jsou sankce za daňové úniky dostatečně velké, aby Vás to případně odradilo?*“ Možné odpovědi: určitě ano; spíše ne; spíše ano; určitě ano.

Nejčastěji na otázku respondenti odpověděli ano (69 %), což bylo v 38 případech (Graf 3.7). Sankce jsou dostatečně velké, aby je odradili od případných daňových úniků. Pouze pět respondentů si myslí, že jsou sankce malé a tedy se jim vyplatí riskovat a obcházet tak daňové zákony. Celkem odpověď ne uvedlo 17 respondentů (31 %).

Graf 3.7: Myslíte si, že jsou sankce za daňové úniky dostatečně velké, aby Vás to případně odradilo?

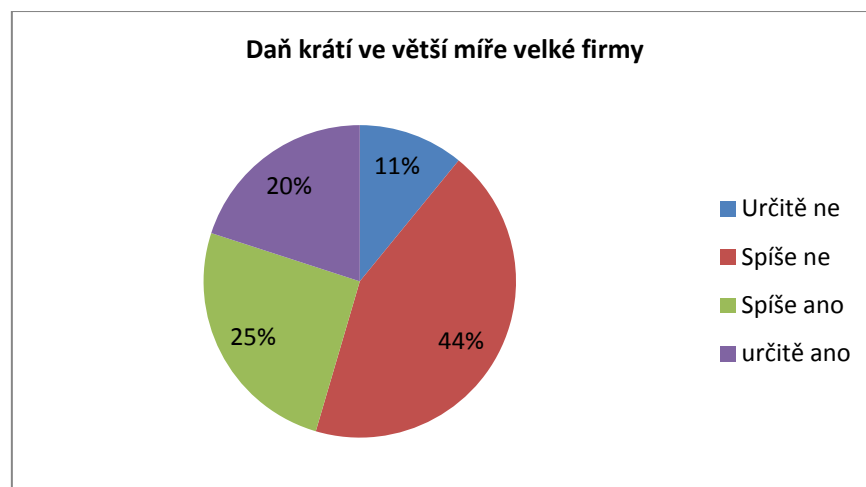

Zdroj: vlastní zpracování

Pátá otázka zněla: „*Souhlasíte s tvrzením, že na krácení daně se podílejí ve větší míře velké firmy?*“ Možné odpovědi: určitě ano; spíše ne; spíše ano; určitě ano.

Ze šetření znázorněného v Grafu 3.8 vyplynulo, že nejvíce dotazovaných respondentů si myslí, že na krácení daně se nepodílí jen velké firmy, ale i menší podniky se mohou účastnit krácení daně.

Graf 3.8: Souhlasíte s tvrzením, že na krácení daně se podílejí ve větší míře velké firmy?

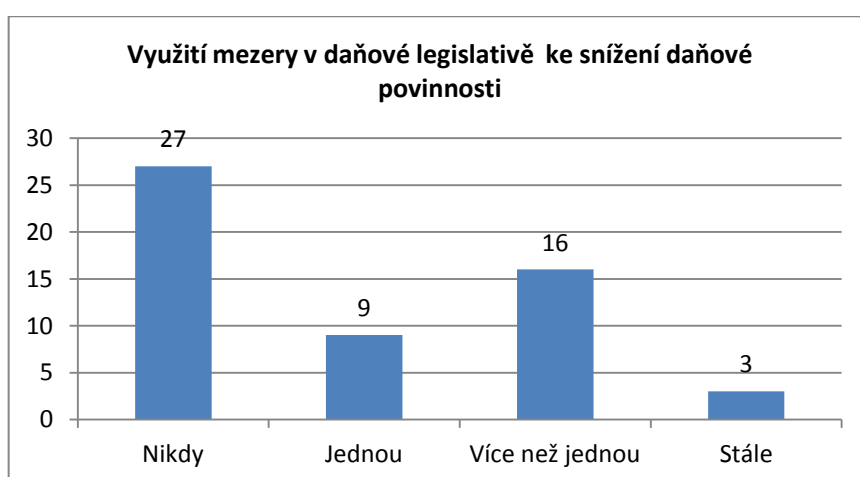

Zdroj: vlastní zpracování

Šestá otázka zněla: „Využili jste někdy mezeru v daňové legislativě ke snížení daňové povinnosti?“ Možné odpovědi: nikdy; jednou; více než jednou; stále.

V Grafu 3.9 lze vidět, že většina dotazovaných nevyužila mezeru v daňové legislativě. Což je způsobeno tím, že jsou sankce pro podnikatele vysoké a je zde i riziko hrozby pozastavení živnosti. Pouze 3 respondenti odpověděli, že využívá této mezery v zákoně stále.

Graf 3.9: Využili jste někdy mezeru v daňové legislativě ke snížení daňové povinnosti?

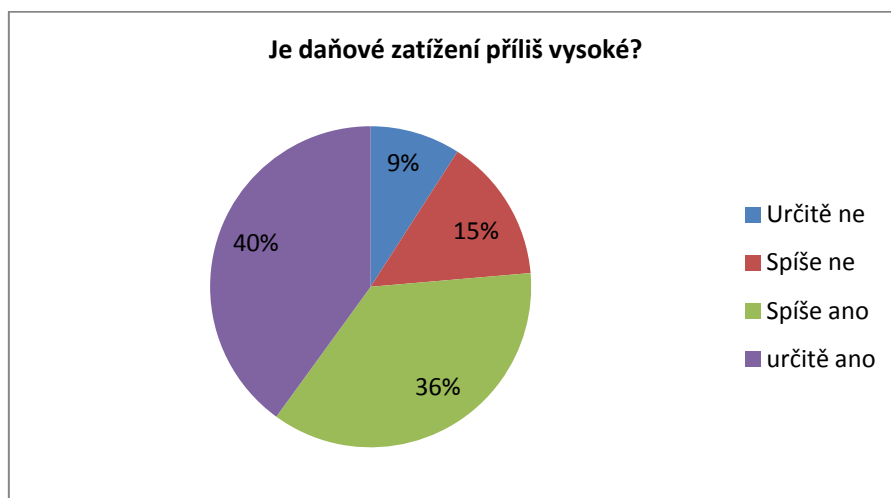

Zdroj: vlastní zpracování

Sedmá otázka zněla: „*Máte pocit, že daňové zatížení je pro Vás, vaši podnikatelskou činnost příliš vysoké?*“ Možné odpovědi: určitě ano; spíše ne; spíše ano a určitě ano.

(Graf 3.10) Nejvíce dotazovaných si myslí (40 %), že je daňové zatížení v odvětví příliš vysoké a uvítali by nižší daňovou povinnost. Pouze 9 % dotázaných nespátřuje s daňovým zatížením v sektoru I (55, 56) žádný problém.

Graf 3.10: Máte pocit, že daňové zatížení je pro Vás, vaši podnikatelskou činnost příliš vysoké?

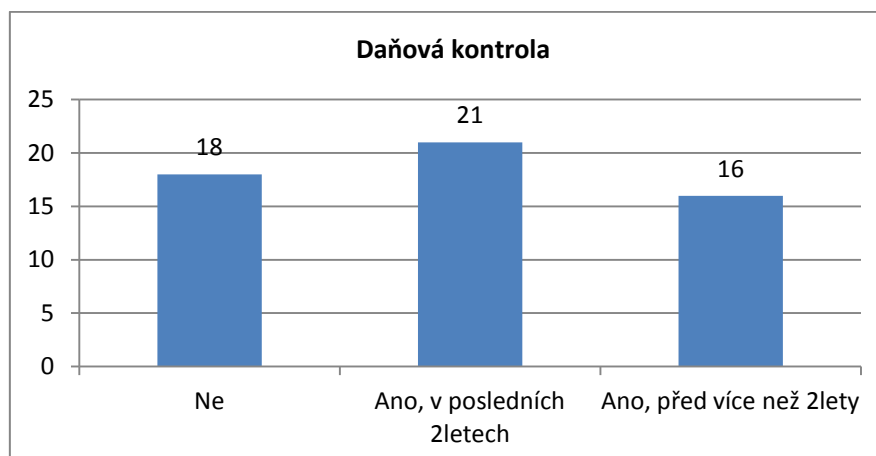

Zdroj: vlastní zpracování

Devátá otázka zněla: „*Probíhala ve Vaší provozovně někdy daňová kontrola?*“ Možné odpovědi: ne; ano, v posledních 2 letech; ano, před více než 2 lety.

Pouze 18 dotázaných se daňové kontrole ještě nepodrobilo, 37 podniků, které se zúčastnilo setření, se již daňové kontrole podrobilo, a to v posledních dvou letech (21 respondentů), před více jak dvěma lety 16 respondentů. Toto mohlo být způsobeno také methyl-alkoholovou aférou, která se u nás na podzim roku 2012 objevila. V této souvislosti byly zpřísněny kontroly alkoholu a jeho původu (Graf 3.11).

Graf 3.11: Probíhala ve Vaší provozovně někdy daňová kontrola?

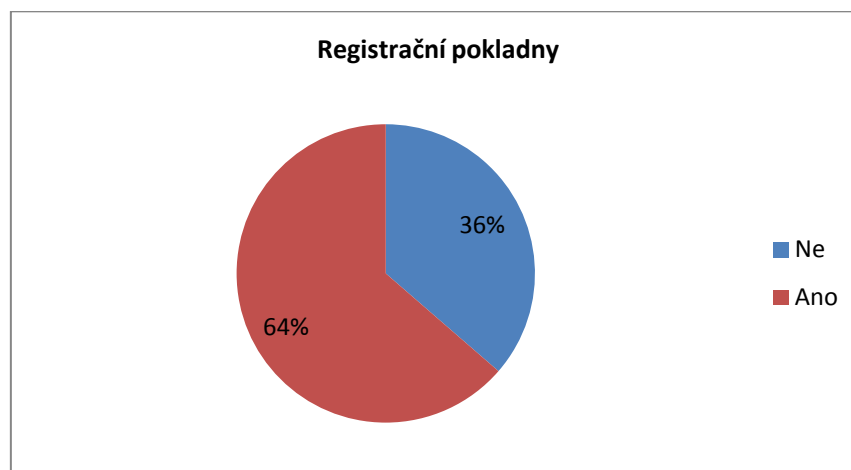

Zdroj: vlastní zpracování

Desátá otázka zněla: „Má Vaše provozovna registrační pokladnu?“ Možné odpovědi: ne nebo ano.

Dle výsledku šetření (Graf 3.12) pokladnou není vybaveno 36 % dotázaných, což je 20 podniků z výběrového vzorku. Tuto skutečnost může způsobit vysoká investice pořízení registrační pokladny do podniku.

Graf 3.12.: Má Vaše provozovna registrační pokladnu?

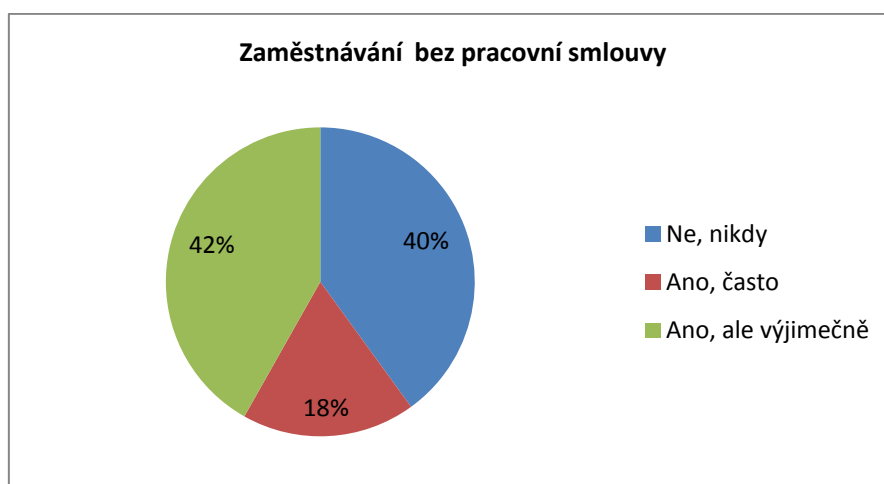
Zdroj: vlastní zpracování

4.4.3 Vztah zaměstnavatel - zaměstnanec

Osmá otázka zněla: „Zaměstnával/a jste někdy pracovníka načerno, tj. bez pracovní smlouvy nebo dohody o provedení práce?“ Možné odpovědi: ne, nikdy; ano, často; ano, ale výjimečně.

Z výzkumu bylo zjištěno, že v odvětví pohostinství, stravování a ubytování v Olomouckém kraji se výjimečně zaměstnává bez jakékoli smlouvy (42 % dotazovaných, viz. Graf 3.13). Často zaměstnává bez jakékoliv smlouvy pouze 18 % respondentů. Toto může být způsobeno brigádním zaměstnáváním, jen dle ústní dohody se zaměstnavatelem. Brigádní zaměstnávání je časté také z důvodu ušetřených nákladů na zaměstnance při odvodech na pojištění. Nikdy nezaměstnalo zaměstnance bez pracovní smlouvy 40 % dotazovaných.

Graf 3.13: Zaměstnával/a jste někdy pracovníka načerno, tj. bez pracovní smlouvy nebo dohody o provedení práce?

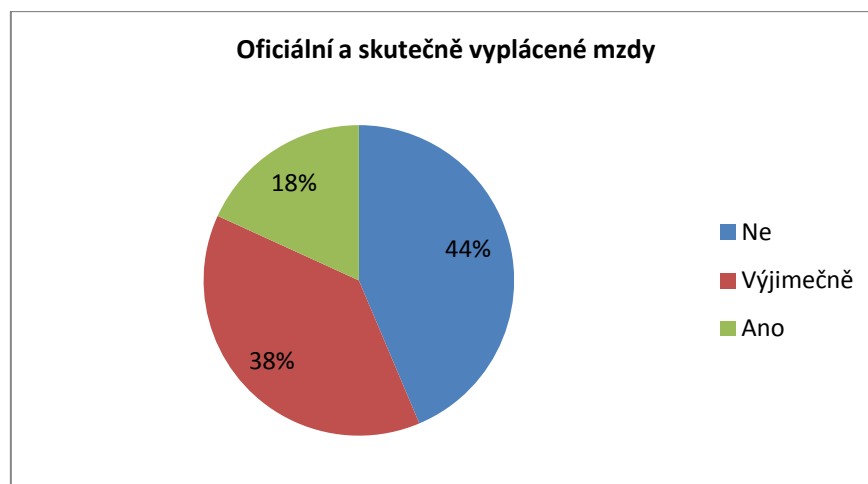
Zdroj: vlastní zpracování

Jedenáctá otázka zněla: „Liší se oficiální mzda všech zaměstnanců od skutečně vyplacené mzdy?“ Možné odpovědi: ne; výjimečně; ano.

Mnoho zúčastněných respondentů odpovědělo (Graf 3.14), že se oficiální a skutečná vyplácená mzda neliší, a to celých 44 % dotázaných. Odpověď „výjimečně“ uvedlo 38 % respondentů a 18 % odpovědělo, že se skutečná mzda liší od oficiální. To může být způsobeno tím, že zaměstnavatel chce ušetřit právě na odvodech za pracovníka. Proto se s ním ústně domluví na částce, která mu bude skutečně vyplácena, ovšem do pracovní smlouvy se napíše nižší částka. Může to také být iniciativa

zaměstnance, pokud splácí exekuční poplatky. Tyto poplatky se strhávají z oficiální mzdy, která je uvedena ve smlouvě, tím zaměstnanci zůstává více peněz ze skutečné mzdy.

Graf 3.14: Liší se oficiální mzda všech zaměstnanců od skutečně vyplacené mzdy?

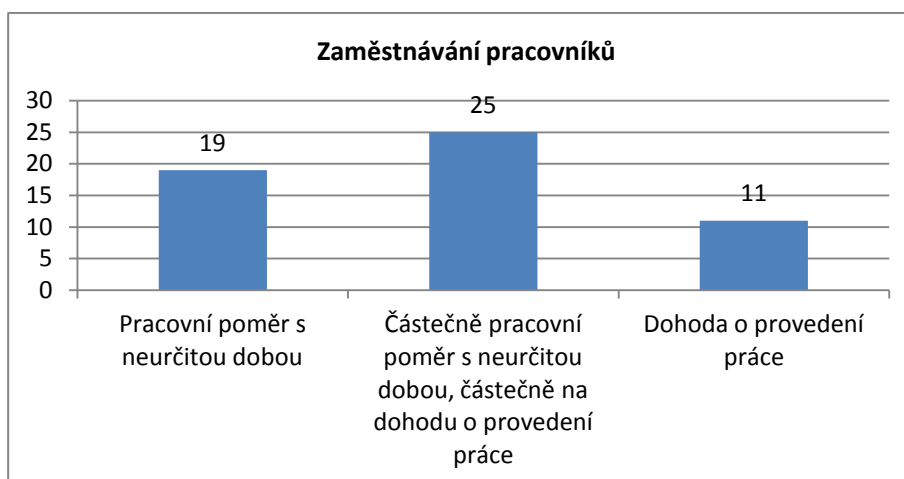

Zdroj: vlastní zpracování

Dvanáctá otázka zněla: „Zaměstnanci jsou zaměstnáváni“. Možné odpovědi: většina na pracovní poměr s neurčitou dobou; částečně na pracovní poměr s neurčitou dobou, částečně na dohodu o provedení práce; většinou na dohodu o provedení práce.

Nejvíce zaměstnavatelů zaměstnává zaměstnance částečně na pracovní poměr s neurčitou dobou, částečně na dohodu o provedení práce a to konkrétně 25 dotázaných provozoven (Graf 3.15). Zaměstnávání na dohodu o provedení práce uvedlo 11 respondentů. Výhody využívání možnosti zaměstnávat na dohodu o provedení práce jsou menší odvody za zaměstnance, využívání brigádníku a především jednoduché a bezsankční ukončení spolupráce z obou stran.

Graf 3.15.: Zaměstnanci jsou zaměstnávání

Zdroj: vlastní zpracování

4.5 Závěrečné shrnutí kapitoly

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 55 respondentů. Těmito respondenty byly především provozovny různého typu z odvětví ubytování, stravování a pohostinství v působící v Olomouckém kraji. Z tohoto počtu bylo 22 respondentů majitelů provozoven (OSVČ), 12 provozních zaměstnanců, 11 provozovatelů s. r. o., 4 provozovatelé akciové společnosti a 5 respondentů mělo jiný vztah k podniku. Z tohoto počtu je pro 49 respondentů (89 %) daňová legislativa nesrozumitelná, přičemž úplně nesrozumitelná je pro 5 respondentů (9 %) a jen pro 6 respondentů je plně srozumitelná (11 %). Z odpovědí vyplynulo, že pouze 69 % respondentů alespoň někdy využívá daňových poradců. Toto zjištění nabízí úsudek, že pro mnoho firem je daňová legislativa nesrozumitelná, ale radu od odborníků na danou problematiku využívá o mnoho méně respondentů, konkrétně 38, přičemž ideálně by to mělo být alespoň 49 respondentů.

V daném odvětví v Olomouckém kraji si z 55 tázaných respondentů 17 myslí, že sankce za daňové úniky nejsou dostatečně velké, aby vedly k odrazení subjektů od těchto skutků. Nutno říci, že 38 respondentů uvedlo současné sankce jako dostatečné. Většina respondentů si také nemyslí, že se na krácení daně podílejí především velké firmy. Nejvíce firem uvedlo, což bylo celkem téměř 50 %, že nikdy nevyužili mezeru v daňové legislativě ke snížení své daňové povinnosti a druhá půlka uvedla opak.

Důležitou otázkou bylo, jestli je pro daného respondenta daňové zatížení příliš vysoké. V tomto uvedlo celých 42 (76 %) respondentů, že daňové zatížení je pro jejich činnost příliš vysoké. Otázkou je, zda-li je tomu jinak i v jiných oblastech ekonomických odvětví.

Z výsledků dotazníkového šetření nadále vyplynula alarmující skutečnost, že 60 % respondentů někdy zaměstnávalo své zaměstnance bez pracovní smlouvy, z toho dokonce 18 % takto zaměstnává své lidi často. Setkáváme se zde tedy s velkým problémem zaměstnávání tzv. „načerno“. V tomto směru nejvíce respondentů uvedlo, že zaměstnává zaměstnance nejčastěji na pracovní poměr na dobu neurčitou nebo na dohodu o provedení práce. Většina podniků uvedla (56 %), že oficiální výplaty zaměstnanců se liší od skutečných. V tomto segmentu je tedy velký prostor pro daňové úniky a krácení odvodů do státní kasy.

Registrační pokladnu má 64 % respondentů. Zbytek (36 %) uvedl, že nevlastní registrační pokladnu. Ze šetření bylo zjištěno, že většina takovýchto podniků bez registrační pokladny je typu pivnice a baru. Dotazníkového šetření se nejvíce respondentů zúčastnilo se sídlem ve městě. Poměrně hodně (29 %) se jich nachází v horské oblasti, což je dáno specifickým prostředím distribuce dotazníků (zahrnuta i horská oblast Hrubého Jeseníku).

5 Závěr

V bakalářské práci bylo definováno odvětví ubytování, stravování a pohostinství a také bylo poukázáno na specifikace daného odvětví v souvislosti s jeho historickým vývojem. Cílem bakalářské práce bylo nastínit podnikatelské prostředí v odvětví ubytování, stravování a pohostinství v Olomouckém kraji. V práci bylo analyzováno jak samotné odvětví v rámci České republiky, tak v rámci Olomouckého kraje. Cíl byl naplněn a dosaženo jej bylo především vyhodnocením dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo 55 respondentů z Olomouckého kraje, přičemž důraz byl kladen také na horskou oblast Hrubého Jeseníku. Zvolení šetření v Olomouckém kraji bylo dáno autorovou blízkostí k tomuto kraji, a co se týče pohoří Hrubého Jeseníku, bylo zvoleno jednak z územní příslušnosti k Olomouckému kraji a jednak ze současného boomu rozvoje cestovního ruchu v této horské oblasti. Aktuálně zde dochází, v důsledku otevření nového lyžařského střediska v Koutech nad Desnou, k rozvoji hotelnictví a s tím spojených služeb v odvětví ubytování, stravování a pohostinství.

V odvětví v celé České republice došlo k poklesu počtu zaměstnanců v návaznosti na snížení počtu podniků a provozoven. V Olomouckém kraji tomu bylo ovšem naopak, počet provozoven se zvýšil a to z důvodu zaostalosti infrastruktury cestovního ruchu v severní části kraje (okresy Šumperk a Jeseník), kde probíhá určitá expanze cestovního ruchu. Počet zaměstnanců v odvětví v Olomouckém kraji se ovšem z roku 2010 na rok 2011 snížil z 9,9 tisíc na 7,8 tisíc osob. Toto je v rozporu s ekonomickou teorií, kdy by při zvýšení firem v odvětví mělo dojít také ke zvýšení počtu pracovních míst. Data za Českou republiku poklesly v obou ukazatelích, což by odpovídalo ekonomické teorii. Průměrná hrubá nominální mzda je v Olomouckém kraji v daném odvětví o cca 2 300 Kč nižší, než je tomu za celou republiku, což je v souladu s nižšími mzdami v Olomouckém kraji obecně.

Z dotazníkového šetření vyplynula skutečnost, že pro 89 % respondentů je daňová legislativa nesrozumitelná, přičemž daňových poradců využívá pouze 69 %. Pro 76 % respondentů je daňové zatížení příliš vysoké. Tento aspekt ovšem nemá valnou objektivní vypovídací schopnost, protože v zásadě si podnikatelé, pokud mohou, stěžují na daňovou zátěž. Spokojeni by pravděpodobně byli až v případě, pokud by daňová zátěž byla nulová. Z výsledků dotazníkového šetření nadále vyplynulo až šokující zjištění, že 60 % respondentů někdy zaměstnávalo své zaměstnance bez pracovní

smlouvy a z toho dokonce 18 % takto zaměstnává své lidi často. Zde se střetává daňová problematika s problematikou trhu práce. Nachází se zde průsečík problémů daňových úniků a černým trhem práce, protože takováto práce samozřejmě není zdaněna a už vůbec není vedena ve statistikách počtu zaměstnanců a jiných statistikách. Zde by se teoreticky mohlo naskýtat vysvětlení pro nesoulad zvýšení počtu podniků a snížení počtu zaměstnanců. Dobrovolně se k takovému skutku, jako je nelegální zaměstnávání přihlásilo 60 % respondentů, což by se tedy dalo považovat za faktor mající vliv na tento nesoulad. Navíc je nutno brát v potaz, že ne každý respondent, přesto že se jedná o anonymní dotazník, odpovídá pravdu ohledně trestněprávních činů.

Jednalo se o pilotní průzkum, který si kladl za cíl získat základní informace o dané problematice v odvětví. Při pilotním výzkumu se projevilo několik nedostatků v dotazníkovém šetření. Pro další výzkum bych uvedla několik doporučení.

- Rozšíření možností odpovědi v jednotlivých otázkách
- Dotazníky distribuovat osobně, nikoliv elektronicky (neochota respondentů vyplnit dotazník)
- Uvést otázku, kolik má daný respondent zaměstnanců, pro zjištění velikosti firmy.
- Rozvést možnosti odpovědi v otázce typu pracovních smluv.
- Přidat otevřené otázky, pro detailnější a přesnější výzkum.

Současná ekonomická situace není pro investory vůbec dobrá, platí to i v tomto odvětví. Práce ale nastiňuje, že i v takovéto době lze ve vhodných lokalitách investovat do cestovního ruchu, který má obrovský budoucí potenciál, obzvláště v takovýchto oblastech, kde se investice do rozvoje a podpory cestovního ruchu přímo nabízejí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

BRILLAT-SAVARIN, Jean, 1987. *Fyziológia chuti, alebo Úvahy o gastronomickom umení*. Bratislava: Tatran.

BUREŠOVÁ, Pavla a Blanka ZIMÁKOVÁ, 2008. *Gastronomické služby a servis*. Praha: Vysoká škola hotelová v Praze 8.

CZECHTRADE, 2012. *Obchodní společnosti – založení a vznik pohostinství* [online]. Businessinfo.cz [cit. 2013-04-14]. Dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/obchodni-spolecnosti-zalozeni-vznik-opu-4645.html>

ČSÚ, 2008. *Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE)*. Praha: Český statistický úřad

ČSÚ, 2011. *Trh práce v ČR 1993 – 2010: Odvětví činnosti zaměstnaných v NH*. ČSÚ. Praha: Český statistický úřad

ČSÚ, 2012. *Podíl odvětví na hrubé přidané hodnotě v České republice* [online]. [cit. 2013-03-05]. Dostupné z:

http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0402.xls

ČSÚ, 2012a. *Obchod, pohostinství, ubytování - časové řady - Vybrané finanční ukazatele - roční - Klasifikace NACE rev. 2 (CZ-NACE)* [online]. Český statistický úřad [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/malavfucr_b

ČSÚ, 2012b. *Statistická ročenka 2005–2012* [online]. Český statistický úřad [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajpubl/711011-12-r_2012-xm

DOMANSKÁ, Lucie, 2008. Pro otevření hospody je povinné odborné vzdělání a praxe [online]. Podnikatel.cz [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/podminky-hostinske-cinnosti-jako-zivnosti/>

KODEDA, Marek, 2011. *Náhled do historie pohostinství*. [online]. [cit. 2013-01-22]. Dostupné z: <http://www.pivovary.info/view.php?cislocclanku=2011020001>

KOZEL, Roman, 2006. *Moderní marketingový výzkum: nové trendy, kvantitativní a kvalitativní metody a techniky, průběh a organizace, aplikace v praxi, přínosy a možnosti*. Praha: Grada Publishing a.s.

KOZEL, Roman et al., 2011. *Moderní metody a techniky marketingového výzkumu*. Praha: Grada Publishing, a.s.

HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČR, 2008. *Oborová příručka pro živnost „hostinská činnost“* [online]. Dring Consulting [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: http://www.socr.cz/assets/aktivita/informacni-misto-pro-podnikatele/07_op_hostinska_cinnost.pdf

HRALA, Václav, 2005. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Oeconomica.

HRUBÁ, Daniela a Marta REGNEROVÁ, 2003. *Vybrané kapitoly obchodních dovedností I*. Praha: PEF ČZU

KODEDA, Marek, 2011. *Náhled do historie pohostinství* [online]. [cit. 2013-01-22]. Dostupné z: <http://www.pivovary.info/view.php?cisloclanku=2011020001>

MACHÁČEK, Ivan, 2008. *Zahájení, ukončení a přerušení podnikání fyzické osoby a daň z příjmů*. Daň a právo v praxi 2008/3. Praha: Wolters Kluwer, a. s.

MFČR, 2011. *Daňová statistika za roky 2005–2009* [online]. Ministerstvo financí České republiky [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/dane_dan_statistika.html

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2008. *Pohostinství pro cestovní ruch*. Praha: MPSV.

SALAČ, Gustav, 2010. *Stolničení*. Praha: Fortuna.

ŠÍPEK, Ladislav, 2011. *Hotely a restaurace v ČR v r. 2010: Výsledky sektoru a jeho úloha ve vývoji cestovního ruchu ČR*. Asociace hotelů a restaurací České republiky. Praha: Hotrec.

URBANOVÁ, Jana, 1988. *Vývoj struktury zaměstnanosti v terciárním sektoru průmyslově vyspělých zemí*. Praha: Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací, Úsek technických a ekonomických informací.

VYSTOUPIL, Jiří et al., 2010. *Vývoj cestovního ruchu v ČR a jeho prostorové organizace v letech 1990–2009* [online]. Urbanismus a územní rozvoj, [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2010/2010-05/12_vyvoj%20cestovniho.pdf

ZELENKA, Josef a Martina PASKOVÁ, 2012. *Cestovní ruch, výkladový slovník*. Praha: Linde.

ŽÍDEK, Libor, 2006. *Transformace české ekonomiky. 1989–2004*. Praha: C. H. Beck.

Zákony

Příloha č. 1 nařízení vlády č. 278/2008 Sb., kterým se stanoví obsahové náplně jednotlivých živností, v platném znění.

Novela zákona č. 500/2012 Sb., o změně daňových, pojistných a dalších zákonů v souvislosti se snižováním schodků veřejných rozpočtů (především úprava týkající se změny sazeb DPH).

Novela zákona č. 502/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Vyhláška ministerstva zdravotnictví 432/2003 Sb.

Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie.

Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

Zákon č. 586/1992 Sb. ČR, o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních.

SEZNAM ZKRATEK:

AHR ČR	Asociace Hotelů a Restaurací České republiky
angl.	anglicky
a. s.	akciová společnost
CZ-NACE	systém klasifikací ekonomických činností a produkce v ČR
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	daň z přidané hodnoty
DPPO	daň z příjmu právnických osob
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
k. s.	komanditní společnost
OKEČ	odvětvová klasifikace ekonomických činností
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
RaJ	Restaurace a jídelny
ROH	Revoluční odborové hnutí
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
v. o. s.	veřejná obchodní společnost

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že:

– jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;

– беру на вѣдомі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečné, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);

– souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB – TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB – TUO;

– bylo sjednáno, že s VŠB – TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

– bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití, mohu jen se souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10.5.2013

Jindřiška Dolinová
Jindřiška Dolinová

SEZNAM PŘÍLOH:

Příloha č. 1: Obchodní společnosti

Příloha č. 2: Hygienické předpisy

Příloha č. 3: Dotazník